Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШИНАРА, 9 ФЕВРАЛЬ, 1988 ШУ. ★ № 17 (17520). ★ Мах 3 коп.

ТАХАН НОМЕРЕ:

Яхьа дневник

Лаьрхlар кхоачашду

Шоллагlа шу дlадоладеннад «Промавтоматика» НПО Грозненски опытни завода коллективо ше-шийна финансировани яреи йиззача хозрасчетеи системага яьнна болх бу. Цу лоархlамеча гlулакха хьалхагlе а лерттlа кийчо яь ший болх дlаболабарах, дерригача технико-экономически хьокхамий дlадахача шера план ханал дуккха хьалха кхоачаш а яь, кхы а дикагlа болх беш дlадоладаьд цо пятилетка кхоалагlа шу. Дерригача технико - экономически хьокхамий январь бетта заданел совгlа предприяте болхлоша арахийцай 35 эзар сома маьха товарни продукции 50 эзар сом мах бола нормативно - цlена продукции. Продукци маьхалъяккхара бетта плани шоай потребителашта продукци лоаттаяра договорни декхараши толаме кхоачашдаьд цар.

Къахьегама овсарле лакхъяра паччахьалкхен план 11,6 процент тlехкхоачашъяьй предприяте коллективо. Духхьал из лакхъяра чотагlа хьаьй планал совгlа арамел хийца продукци. Заданел совгlа продукци маьхалъяккхарах, бийдал, электроэнерги, кхыйола материалаш, кхоярах хьаеча продукцега дlадодар лохдарах паччахьалкхенна эзараш сомаш пайда баьб дlабахача бетта.

Цхьаккха цех е участок яц опытни заводе паччахьалкхен план кхоачаш ца еш, тlехьаюсаш.

Де,ша дай бац

Укх шера цхьоалагlча январе денз шешийна финансировани яреи йиззача хозрасчетен системага яьнна ший болх дlаболабаьча мехкдаьтта чакхдоахача Н. Анисимова цlерагlча Новогрозненски завода коллективо доккхий декхараш тlанийцад шийтталагlча пятилетка кхоалагlча шера план ханал хьалха кхоачашъяра. Чакхбаьннаб хьалхара январь бутт. Мишта кхоачашду цо ше денна дош? Цу бетта баьча балха итогашка хьежача къаьгга гуш да соахка санна дерригача технико - экономически хьокхамий паччахьалкхен план кхоачаш ца еш, дукха декхар тlадусаш болх бе из дlайолаенналга. Тlаккха дувца дезий тlанийца декхараш кхоачашдарах? Дезац. Товарни продукци арахецара январь бетта задани 85 процент мара кхоачашъяьяц цо. Тlадиса паччахьалкхен декхар миллионаш сомий маьха да.

Кхы дикагlа лелац предприяте технологий гlулакхаш шоай потребителашта продукци лоаттаяра дола договорни декхараш кхоачашдара хьакъехьа а. Ер шу доладелча денз хьанзлехьа цар шоай смежникашка дlа ца кхоачийташ йисай ши миллион 860 эзар совгlа сома маьха тайп-тайпара продукци. Тlанийцача декхарех меттел кхыча технико-экономически хьокхамех а лоархlабац уж.

Заводерча керттерча пхе цехах цаl мара яц паччахьалкхен планах лоархlаеш.

Перестройке хьалхалаттараш

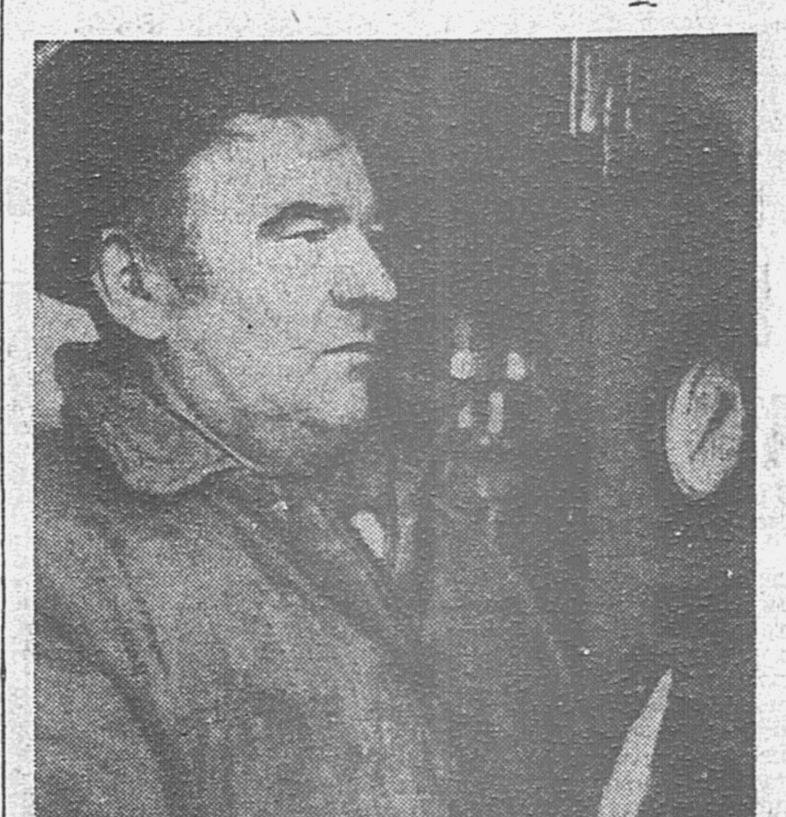

Грозненски «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни заводе эггара дикагlа лоархlача бригадех цаl я къахьегама ветеран, коммунистически къахьегама ударник Малеев Михаил Тихонович керте латтача слесарий-сборщикий бригада коллектив. Укхазарча бригадашта юкъе эггара хьалха коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цlи а яьккха, хlара шера башха-дика производственни хьокхамаш а доахаш, из сийдола цlи чlоагlъеш хьайоагlа из. Цхьаккха смена дlаяхийтац цо ший норма 130—135 процент кхоачаш ца еш. Овсаре болх барал совгlа, ше хьаеш мел йола продукци тlехдика мара хилийтац цу бригадас. Цудухьа ший тамагlа тlа а оттадеш, ОТК болхлой тlахьожам боацаш продукци дlаяхийта йиш йолаш бокъо яьккхай цо.

Иштта слесараша-сборщикаша беркате къахьегаш хилара керттердар да ше керте латтача коллективе къахьегача болхлошта юкъера социалистически яхь кулгалхочо кхетамца вlаштlехьяккхар. Цу даькъе Михаил Тихоновича чlоагlа накъаяьннай 27 шера укхаза болх а беш lоаяь йола йоккха опыт яйза яхье хьалхалаттарий дикагlйола методаш. Из дог раьза долаш дlайовзийт цо бригадерча берригача болхлошта. Ший декхараш массаза а цlена кхоачаш а деш, доагlаш дар хьадех бригадерча болхлошкара. Цудухьа бригада коллективо чlоагlа лоархlаши сийдеши ва шоай кулгалхо.

Из къахьегаш во...а Р-337 яха прессаш вlашагlъехкача участке башха-дика производственникаш лоархlаш ба слесараш - сборщикаш Ковальчук Александри Денисов Виктори. Хlара сменагlа цаl-ах норма кхоачаш ца еш наггахьа ди дlадахийтац цар. Цудухьа пятилетка хьалхарча шин шера задани кхоачашъярах эггара хьалхарчарца рапорт делар цу шинне. Иштта хьинаре къахьег цар укх кердача шера а. Тlехдика шоай балхах кхеташ болча цар хьаяь продукци цхьаккха тайпара даккха гlалат долаш хилац. Цудухьа цкъа дlаелча юха ца ерзаеш дlайохийт цу шинне мел кийчъяь продукци.

СУРТАШ ТlА: 1. слесараш - сборщикаш А. Ковальчуки В. Денисови; 2. слесарий - сборщикий бригадирМ. Малеев.

И. ПЛИЕВА сурташ.

100 ДЕЗАЛА ЛАЬРХIА

Укх шера Назране хьалъеча а хьалъергйолча а соцкультбыта объекташта юкъе керттерчарех я хlанз оаха хьалде доладаь 100 квартира йола цlа. Йиллача ханага диллача, укх шера хьалдаьдала дезаш да из. Хов тхона цунга хьежаш, сатувсаш дукха нах болга. Дукха бах Назране саггота квартираш эшаш бола нах. Цудухьа фуннагlдаь а, тхоай балхаш сихде, цар дикал лакхъе гlерт тхо.

Ахчанга диллача — 1 млн. 400 эзар сома маьха объект я оаха хьалъер. Цох (планагlа) 100 эзар сома маьха балхаш де дезаш дар тхо январь бетта. Тlехкхоачашйир оаха из план. Комплексни хьисапе ду оаха балхаш.

Хьинаре къахьегаш а йоккха опыт йолаш а ба цlенош хьалду гlишлонхой. Ши бригада я уж — 21 саг. Дика организатораш ба цар кулгалхой — бригадираш Мерешков Тlахlири Эсмурзиев Къурейши. Подрядах бу цар болх.

Кхы а къахьегама ресурсаш юкъеоза таро я тха, вешта аьлча, цхьаькха бригада вlашагlйолла а шин сменах болх вlаштlехьбаккха а лерхl оаха. Фу эш цу гlулакха? Цхьаькха башенни кран эш. Балха боарамга, нормативашка диллача тха объектана йоагlаш а я из. Хlана аьлча, 140 метр бlаьха болча аьшканаькъа тlа гlолла хьалlо аха кхец цхьан крана. Хlанз тlагlертта тхоай управлене хьакимашка дехар деш да тхо цу крана хьакъехьа. Кастта кхоачаш хила мегаш да из гlулакх а. Кран хьакхоачашше а шин сменагlа болх бе а долалургда тхо, кхы а 15 керда саг балха хьа а эцаргва. Из управленена ховш да оаха еннача предложенех.

Ха ца къовсаш болх хьабе кийча да тхо, къаьстта хlанз, тхоаш хозрасчета наькъа тlа даьннача хана. Хlана аьлча, хов тхона: хlаране алапи — ше даьккхар мара хургдоацалга.

А. ЕВЛОЕВ,
ЧИУС-а № 105 йолча МПМК Назранерача участка начальник.

30—40 ШЕРАШКЕИ 50-гIа ШЕРАШ ДОЛАЛУШИ ХИННАЧА РЕПРЕССЕШЦА ЮВЗАЕННА МАТЕРИАЛАШ КХЫ ТIА ТАХКАРА ЙОЛЧА КПСС`ЦК ПОЛИТБЮРО КОМИССЕ

Комиссе ший заседане 1988 шера 5 феврале . ладийгlар «Антисоветски право-троцкистски блок» оалаш хиннар бахьан долаш уголовни бехктокхаме эзача Н. И. Бухарина, А. И. Рыкова, А. П. Розенгольца, М. А. Чернова, П. П. Буланова, Л. Г. Левина, И. Н. Казакова, В. А. Максимова-Диковске. П. П. Крючкова, Х. Г. Раковске дешах СССР Генеральни прокурора яьча протестага хьажарах гучадаьнначох СССР Лакхехьарча суда председатела баьча хоамага.

Цу наха 1938 шера марте СССР Лакхехьарча суда Военни коллеге СССР-ца моастагlал долча доазол дехьарча мехкий разведкай заданех СССР-е йолаш йола социалистически, общественни, паччахьалкхен строй дlаяккхара лаьрхlа группа хьа а яь диверсионно-зене, террористически, иштта кхы дола моастагlал тlехьа гlулакхаш леладаьд, аьнна бехке а баь судаш яь хиннай.

Хьежача гуча ма даллара, цу деша хьалхара лоткъамаш социалистически законность гlожа телха а еш ийдаьд, отта а даьд, бехке берашка бокъонех доацаш низаш дара методаш юкъе а кхувлаш дарий дайтад.

Теркаме ийцаб Лакхехьарча суда пленумо 1988 шера 4 феврале ший соцамца хьалха суд яьча Н. И. Бухарина, А. И. Рыкова, А. П. Розенгольца, М. А. Чернова, П. П. Буланова, Л. Г. Левина, И. Н. Казакова, В. А. Максимова-Диковске, П. П. Крючкова, Х. Г. Раковске хьакъехьара Военни приговор дlадаккхарах бола СССР Лакхехьарча суда председатела хоам, хlаьта, дош зулам даь бахьан ца хиларах дlадаьккхад.

ХьалхагIа СССР Лакхехьарча судо реабилитаци яьяр цу дешах, иштта цу бахьанех бехке беш хиннача Н. Н. Крестинскена, Г. Ф. Гринькона, И. А. Зеленскена, В. И. Ивановна, С. А. Бессоновна, А. Икрамовна, Ф. Ходжаевна, В. Ф. Шаранговича, П. Т. Зубаревна, Д. Д. Плетневна.

Цу деша бехке веш хиннача Г. Г. Ягода хьакъехьа СССР прокуратура протест яьяцар.

КПСС ЦК Политбюро комисси дlахо болх беш я.

ТЕХНИКА—КИЙЧОН МУГIАРЕ

Аьннар чакхдоаккхаргда

Укх бlаьсти 3465 гектара тlа силосан ялатан лаьрхlа хьажкlаш а йолаш, 6315 гектара тlа тайп-тайпара культураш дlае езаш ба «Назрановский» совхоза механизатораш. Шоай ханнахьеи агротехнически бокъонаша дlа ма деххареи бlаьстан кхашкара балхаш чакхдаха вlаштlехьдаргда, нагахьа санна укх lан деношка лерттlа тоа а яь техника дlаоттайой.

Дlадахача шера йиълагlча квартала планагlа тоае езараш 32 трактор йолаш, ремонт а яь мастерскера араьяьккхай 33 трактор. Цу юкъа кийчон мугlаре дlаоттаяьй ка бола ялат чуэца 20 комбайн. 25 декабрь хьатlаотташ тоаяь а яьккха, бригадашка дlаоттаяьй еррига тlехьаювза инвентарь.

— Укх шера цхьоалагlча квартала планагlа 33 трактор тоае езаш да тхо, — йоах совхоза керттерча инженера Барханоев lалихана. — Уж кийча хургья 23 февраль хьатlаотташ. Цу дийнахьа тоаяь яккха лерхlаш да тхо еррига доакъар кийчдеш йола техника а.

Ялат оардаш йола комбайнаши доакъар кийчду техникеи тоаеш лаьрххlа бригада я, 50 болхло юкъе а водаш. Царна кулгалдеш ва йоккха балха опыт караерзаяь вола специалист, машинни ковна начальник Ведзижев Руслан.

Из а цунца цхьана цига къахьегаш бола болхлой а кхетадеш ба укх lан замалахьа шоаш ца даь хlама, бlаьстан деношка де шоай вlаштlехьдаргдоацилга. Цудухьа хlара балха сахьатах ма могга пайда эца, денна дош дизза кхоачашде гlерташ къахьегаш ба уж.

Цхьа болхло вац Ведзижева кулгалдечарех балха норма кхоачаш ца еш. Дуккхача хана денз техникаца дувзаденна балхаш деш хьабоагlаш хиларах, дика йовз царна комбайний оатхалаш. Сиха хьа а лох тоа а ю ехар.

Барти цхьоагlон йолаш цар деча балхашка хьежача теша йиш йолаш да, ханал хьалха техника кийчъяь яккха низ дlакхоачаргхилар. Къаьстта хьинар айденна къахьегаш ба комбайнераш Торшхоев Хьусен, Ажигов Хьажмурад, Оздоев Уматгири, Мурзабеков Ахьмад, кхыбараш.

Тракторaш тоаю совхоза мастерске. Дика вlаштlехьбаьккхаб цигара болх заведующи волча Евлоев Мохьмада. Цудухьа сиха ду техника тоаеш дер. Эггара хьалха шоай тракторaш тоа а яь мехмастерскера араяьхай совхоза дикагlболча механизатораша Хаштыров Хьажмурада, Оздоев Хьамзата, Сайнароев lийсас, Бичиев Къурейша, кхыбараша.

Ялатеи доакъареи культураш хьалкхееча доккхий толамаш доахаш беркате къахьегаш хьабоагlа уж механизатораш. Иштта, дlадахача шера чlоагlа йокъал латташ ахка хиннадале а, Оздоев Хьамзата кулгалдеча звенос хlара гектара тlара 50 центнер фуалъяьха хьажкlаш чуера. Цо санна, хулаш йола хало дага ца йоагlаш, кхашка балхаш даьд вокх механизатораша а.

Нохараш, сеялкаш, макхащ, кхытайпа тlехьайнйза лелаеш йола техника тоаеча белгалбаьннаб Плиев Мохьмад - Баширеи Беков Махьмадгиреи кулгалдеча бригадашкара механизатораш. Цар тоаьча техникана комиссес дика оценка еннай.

— Эша оатхалаш, уж хьаяра аьшк, кхытайпа цхьацца материалаш ца тоъаш чlоагlа хало оз оаха, — йоах совхоза парткома секретара Мислауров Увайса. — РАПО-на чуйодаш йола агроснаб вlашагlъеллачул тlехьагlа, тхоай гlулакхаш тоадаларга догдоахаш дар тхо. Цох хlама хиланзар. Агроснаба запчастеши материалаши яларга хьежаш даьгlадаларе, геттара воча хьале хургдар техника тоаяра гlулакх. Цхьаккха хlама яц цу организаце хьалуш. Хlанз мастерске латта техника лерттlа тоае карагlдоал, керттерча инженера Барханоев lалихана лоалахарча республикашкара дехардаь цхьацца оатхал, агрегат кхухьаш а мехмастерскерча болхлоша реставраци а еш болх бергболаш цхьаяраш юха меттаоттаеш а хиларах.

Парткома секретара яхар бакъдар да. СМД-17, СМД-18 яхача моторашта эшаш дола поршнеш, коленчати валаш, блока головкаш, МТЗ яхача тракторашта ходовой даькъана эша цапфаш, тягаш, втулкаш, доагора аппаратура ремонт яра эша запчастеш лохаш автомобиль хехкаш керттерча инженера Барханоева. Дlаяхача гурахьа, укх lай баь никъ дlалаьрхlача, итт — пхийтта эзар километр хинна lергбац.

Техника тоаяра эшача оатхалашца, материалашца колхозаш, совхозаш lалашъе декхарийла республика, районий агроснабаш я. Хlанзара хьал дlахо йодача хана ца нийсдалийтара оарцагlбовла беза республика агропрома специалисташ.

Техника тоаяра эшаш йола запчастеши материалаши йоацаш шоаш бисача, уж лахара оарцагlваьннача Барханоев lалихана, коммунисташа де деза гlулакхаш хадданза хьалхадоахача парткома секретара Мислауров Увайса, баркал ала доагlа. Перестройка дlа ма деххара вlаштlехьдоах цар шоай балхаш.

Совхоза къахьегамхоша доккхал а деш цlераш йоах шоай дикагlболча ремонтникий. Царна юкъе ба тракторий, комбайний, автомобилий мотораш тоадеш вола слесарь коммунист Тохов Мувса, токарь Газдиев Мохьмад, слесарь - инструментальщик Албогачиев Аслан, газосварщикеи аьшка пхьареи балхаш деш вола Пугоев Сайпудин, доагора аппаратура тоаеш вола Гарданов Ахьмад, кхыбараш.

Совхоза балансе я 152 трактор, 49 комбайн, 112 автомашина. Цу техниках кlезигагlа яле а, 95 процент яр тоаяь яьннай.

С. АУШЕВ.

Бlаьсти гаьна яц

Хlанз, кхашкара балхаш геттара кlезигденнача хана, механизатораша сихдаьд юртбоахама техника тоаелга. Хlара денна хlана дац аьнна мехмастерской наlарех араювл «дарба» даь тракторaш, комбайнаш, кхыйола механизмаш. Цхьабакъда, цхьадолча боахамашка мела лел гlулакх. Цу тайпара хьал дар тхона Малгобекски районa «Кавказ» яхача совхоза мехмастерске дайнар.

Феврале хьалхарча деной шелал бокъонца чуеннай укхаза. Массехк ди хьалха хьачулаьхкача тракторий чархашта тlалета лоа хlанз а дашанза да. Хийцца чухьекх мух хийра яьннача наlарехи корехи. Шийла хиларал совгlа, дlа-хьа хьовза моттиг йоацаш готта а баьде а я мехмастерске. Ког дlа мел боаккхача аьшкаши тайп-тайпара оатхалаши яда. Саго яхац техника хьаьша цlагlа чу а яьккха, тоае еза, цхьабакъда, геттара хlама бе-башха доацаш, къахьегамхой йоакхо е езалга дицденна хила беза гlулакх цу ден тlа дlатlакхоачадаьраш.

Трактораш тоаеш боахкарий йоакхо укхаза кlезига елга дика хьахьокхаш дар механизатораша салоlача цlагlа тхона дайнар. Штукатурка хьахьайна тхов, даьссеи баьддийрзаи пенаш, ардакхех хьадаь истол, массехк гlанд, домино... Ерригача мехмастерске хlанзалца даьри тlехьагlа де дезари фуд тlаяздаь цхьаь цаl таблицеи плакати дац. Цхьан саьнга хьалтеха доалл ремонтникаша январь бетта даьккхача алапе ведомость. Цу тlа хьежача дика болх бери деш хlама а доацаш, ди сайренга дахарга сатувсаш лелари малав ховргда, аьнна, хеташ хургба-кх из хьалтехараш.

Къахьегаш болча наьха йоакхо ярга хьежжа дlабода болх а. Мехмастерске заведующе В. П. Бекетова ше а къайлахьац этта хьал дlахо ла йиш йоацаш долга. Лакхе дийцараш доацаш, кхы а дуккха кхоачамбоацараш да болх юхатетташ. Къаьстта lаткъ металл, резецаш, тайп-тайпара оатхалаш тоъаш ца хилар. Из бахьан долаш дукха ха йоаккх трактораша мехмастерске латташ.

— Кхы хьаллотае аьттув ца боале, тетта укх чура арайоаккхаргъя аз сай «Беларусь», — яхаш lокадаш вар цхьа къона тракторист. — Массехк ди ма дий деш хlама доацаш со лела. Латор даь тоаьй яьха радиатор юха а яьнна ухаш я. Цкъа lойоакхаш, тlаккха тlаоттаеш хьийга къа эрга дайнад.

— Боахаме йолча тракторex 22 тоаяь яьккхай. Ремонт е езарех кхоалагlа дакъа да из, — аьлар В. А. Бекетова. — Соахка укх хана 14 трактор мара кийчон мугlаре дlаоттае аьттув баьннабацар тха. Хlанз, халонаш дукха яле а, план кхоачашъяьй.

Бакъда, цох салоlам баь lе йиш йолаш дац гlулакх, хlана аьлча хlанз а дукха тоаянза техника я боахаме. Къаьстта ала деза комбайнех. Царех цхьаккха а ремонтагlа чакхъяьннаяц. Цу хьале я цхьайола тlехьатосса инвентарь а.

Ала йиш яц этта хьал тоаде йиш йолаш дац, аьнна. Мехмастерске болх беш ба дуккхача шерашка хьинаре къахьегаш хьабаьхка токарь - фрезеровщик И. И. Сливин, цlаста пхьар а вулканизаторщик а М. А. Газдиев, водитель В. П. Бекетов, тракторист А. И. Евлоев, слесарь - инструментальщик А. Н. Ткаченко, слесарь-электрик, акумуляторщик А. А. Карпов, кхыбараш. Массарел хьалха ремонт яь араяьхай шоай тракторaш механизатораша А. Шмычкова, А. Гурьева, П. Шагрова. Хlаьта И.И.Герасименкос кулгалдеча № 4 йолча бригада членаша шоашта тlачlоагlъяь еррига техника мехмастерске вlалла хьайоалаяьяц. Ремонт шоай кулгашца е лаьрхlа ба уж. Тамаш а яц, боахама расчета, шоаш шоашта финансировани яреи самоокупаемостеи хьалашка болх беш lалаьмате лоархlаме да техника ма хулла сихагlа кийчон мугlаре дlаоттаяр. Новкъа дале а, кхыча бригадай членашта масал хиннадац цу дикача гlулакхах.

Бlаьсти гаргагlертай. Дукха ца говш кхашка араяккха езаргья низ бола техника. Мело ца еш, объективни бахьанаш лехаш а ца багlаш, тохабала беза «кавказцаш» нийсдалийта кхоачамбоацараш дlадахара, ремонт еш боахкача наьха йоакхо дикагlа яра.

М. МУРАТОВ.

Н.Н. Л. П. Бетинана, А. Н. Елкина, М. З. Хатаевна, В. Х. Цечоевна Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота ялараx дола

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Халкъа тlахьожама органашка дуккхача шерашка дика болх барах, общественни вахара юкъе хьинаре дакъа лацарах, СССР халкъа тlахьожама органий 70 шу дизарца дувзаденна Нохч-ГlалгlаЙ Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Бетина Людмила Петровнана — халкъа тlахьожама Старопромысловски районни комитета инспектора.

Елкин Анатолий Николаевича — Нохч-Гlалгlай халкъа тlахьожама комитета инспектора.

Хатаев Мохьмад Зайнадыновича — Нохч-Гlалгlай халкъа тlахьожама комитета инспектора.

Цечоев Хусена Висангирена — халкъа тlахьожама Ачхой-Мартана районни комитета председатела.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

гор. Грозный. 1988 шера 28 январь.

Партийни вахар: балха стиль

ТIЕХЬАТЕТТА ЙИШ ЙОАЦАР

Нохч - ГIалгIай гIишлон управленена чуйоагIача подразделенешта юкъе а йокхагIа я «Чечингстройтранс» автотранспортни управлене партийни организаци. Парткома секретара Х. Аслаханова а партийни бюро членаша а керттера теркам тIабохийт хIара коммунистаца къаьст-къаьста беча балха. Царца хIара дийнахьа шоай хулача вIашагIкхетарашка, къамаьлашка диццалийтац партийни декхараш кхоачашделга мишта лел, цига малагIа халонаш нийслу хьож, эшаш дола гIо ду.

Цу тайпарча хьалашка дикка лакхлу шийна декхараш дизза кхоачашдара бола хIара коммуниста бехктокхам, тоалу коллективера моральни хьал.

ГIишлон материалаш, бийдал, балха участкашка хьем боаццаш дIакхоачаелга чIоагIа лоархIам болаш хIама да. ХIаране бехктокхам лакхбаьб къахьегама кердача формагIа болх бе довларо.

— Къахьегама керда прогрессивни формаш балха юкъейоалайича денз къаьстта а дукхагIа тIеркам тIаухийт оаха наха юкъе беча политико - кхетам балара балха, — яхаш дувц управлене парткома секретара Х. Аслаханова. — Керттердар сага фактора лоархIам лакхбелга да, тIаккха дика дIагIоргда гIулакхаш.

Мишта дIахьу шийна болх управлене парткомо а цунна чуйоагIача партийни организацеша а, малагIа гIулакхаш лоархI цар хьалхарча аргIагIа теркам тIабахийта безаш, производственни дешаш сихагIа къестадара малагIа дакъа лоац партгрупоргаша, коммунисташа?

Атта дац цу хаттарашта цхьан дешаца жоп дала. Коммуниста В. Вобликова аьннача тайпара укхаза теркаме эца еза коллектива вахара еррига а оагIонаш. ХIаьта цар бух керттерча даькъе боахама доалдара экономически методашца, наьха вахарца, балха тIа лоацача моттигаца буззам болаш ба.

— Ше шийна финансировани яргеи хозрасчетагеи тхо даьлча гIоне чIоагIа лоархIам болаш ба хIара сагаца къаьст - къаьста беш бола болх, — йоах мовхьаш механизированни тIадоттареи Iодоассадареи цеха начальника В. Пурдика. — ЦIаккха а дицде йиш яц хIара саг шийна оамал йолаш хилар. Цо таро хулийт еррига коллектива низ беркат даргдолча гIулакха тIабер-забе.

Шийна хьалхашка латтача декхарех дика лоархIаю коммуниста В. Пурдика кулгалду цех а. Шийтта коммунист ва цига къахьегаш. Шоай гIулакх кIоаргга довзаш а бехктокхам кхетабеш а ба уж. Уллуврча новкъосташта масал гойт цар балха тIа. Цудухьа планагIа лаьрхIачул дикка лакхагIа да цеха хьокхамаш. Иштта дика къахьегаш я управленера еррига а подразделенеш, гIадвугаш да дIадахача шера цар даьха толамаш а, дикка лакхъеннай къахьегама овсарле а.

КIезига яц хьалхле дIа ца хецаш хьайоагIа бригадаш. Укх тIеххьарча массехк шера социалистически яхье хьалхара моттиге йолаш хьайоагIа номер цаI йолча автобоахамера А. Лаптева, Е. Немченко, Б. Бурдынюка кулгалду а номер 2 йолча АТК В. Кушнарев, М. Мамаев, М. Зекиев, номер 5 йолча АТК М. Халимови С. Джанбекови керте латта а водителий бригадаш. Дисциплина дика хиларца, хьадечох дог лазаш хиларца белгалъяьннай уж. Керттерча даькъе цу бригадашта керте латтараш коммунисташ ба. ХIаьта управлене парткомо царех коггIортолга а ю шийна балха тIа.

КIезига бац йIаьхий къахьегама опыт йола водителаш. Царех ба И. Ахмадов, М. Такаев, Л. Андреев, С. Батукаев, А. Омаев, Х. Абдулмуслимов, Г. Орцуев, дукха кхыбараш а.

— Тха производственни гIулакхаш партийничарех къоастаде йиш йолаш дац,— йоах Х. Аслаханова. — Боккха теркам тIабохийт оаха коммунистий бехктокхам лакхбара. Масала, парткома заседанешка ладувгI перестройка дIадеххача бесса къа ца хьегача коммунисташка. Царна боаггIаш бола бехк бу. Теркам лоаттабу администраце кулгалдара балха а. ХIаьта вай замано дIадеххача бесса къахьегара наха лерттIа балха хьалаш вIаштIехьдаха деза. Цунна боккха теркам тIабохийт парткомо.

Управлене парткоме болх беш я экономически а социальни а дегIаахара йола Совет. Массехк отдел я цун. Масала, Iилма - технически прогресса а, автотранспортах дикагIа пайда эцара а йола отделаш. Парткомо данм тIахьожам лоаттабу цу отделий балха.

Парткомо кулгалду кердадар, балха овсарле лакхъергьяр балха юкъедоаладеча а, из шерра дIадоаржадеча а балхашта. Иштта, принципех дикагIа пайда эцарах РСФСР-е хьалхара моттиг яьккхай управлене дIадахача шера. Цу даькъе къаьстта дика опыт Iоаяьй номер 1 йолча автобоахамерча водителаша. Къахьегама овсарле лакха йолаш болх бу автопоездий водителаша В. Смирнова, В. Акулова, В. Хидирова, А. Танкаева кхычар. Укхазарча юххьанцарча парторганизаце секретарь П. Загорулько балха опыт йолаш коммунист ва. Нах кхотабе ховш, царгара доаггIар хьадехаш хиларах тарра вовз из уллув болх бечарна.

ХIаьта № 2 йолча АТК партбюро секретарь К. Паньков, боахама начальник коммунист Н. Соломатин а вацар перестройка дIадеххача бесса къахьегаш, наха юкъе политико - кхетама болх белга тесса дитадар. Цул совгIа цар мел балийтабар корта бохабу маларащ меларашца лоаттабу къовсам. Уж деррига а кхоачамбоацараш теркаме а ийца партийни бехктокхаме эзар уж ши коммунист парткомо.

— Тха балха тIа кхоачамбоацараш дац аьлча, нийса хургдацар, — яхаш дувц Х. Аслаханова. — ХIанз а дукха да управлене материально - технически база чIоагIъяра, инженерни служба болх тоабара де дезараш. ДIадахача шера дувлийта гIалаташ укх шера ца хилийта лерхI оаха.

М. НАТАЛЬЕВА.

ДИКАГIЧАРЕХ ЦАI

Ткъаь кхоъ шу гаргга ха я Альбиева Бусанас Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» яхача совхозе болх бу. Хьайбаш леладеш я из. Массехк шера доярка йолаш хиннай, цул тIехьагIа Iаьсий леладеча профилакторе къахьегаш я. Шийна гIулакх тIехдика Iомадаьд хьинар долча кхалсаго. Аттачарех дац из.

— ХьалхагIа, со доярка йолча хана, каст-кастта хоаттар сога: болх хала бий хьа аьле? — йоах Бусанас: — Бац, аьле жоп лора аз. ХIанз цу тайпара хаттар делча «хала да» оал аз. Бакъдар аьлча, хала а да. Iаьсашка даим хьежа еза, доагIача боараме доакъар тела деза. Лоацца аьлча, бIарг кхаба беза-кх хадданза.

Из деррига тIехдика кхоачашде карагIдоал Бусане. Iаьсий чулатта моттигаш цIена я. Доакъар ханнахьа лу. Цудухьа Iаьсий дог деладеш хьалкхув. ХIара ден-бус тIакхета дозал 500 граммага дIакхоач. ХIаьта план 450 грамм я. Тахан цо хьалкхадеш 40 Iасилг да. Бутт балдалца хьеж царга Бусана. Из ха яьлча шийна новкъостага Татаева Айзега дIалу дIахо кхаба.

Дика могаю Бусана совхоза кулгалхоша. № 2 йолча МТФ бригадира Хучиев Мухьмада йоах:

— Хала а сий долаш а болх ба Альбиева Бусанас тха ферме бер. Цун балха тIа хIара шера керда толамаш гучадувл. Балха лакха хьокхамаш гойтарах, цкъа мо дукххаза, тийннай цунна Сийлен грамоташ, ахчан премеш.

— Тешаме нешаш, дика новкъостий ба са тха ферме. Царна сай говзал а опыт а дIалу аз, — йоах Бусанас. — Уж ба ТалхиговгIар Яхитеи Яхеи, Татаева Айза. Уж уллув бецаре айса болх мишта бергбар хац сона. Керттердар да тхо тхоайла кхеташ хилар, халача хана тхоайла новкъостал дар. Еррига проблемаш иштта дIайоах оаха.

В. КУРБАНОВ.

Советаши вахари

ЛоархIаме дешаш дийцар

Укх деношка Веденски райисполкома аргIанарча заседане дийцар района бувзама отделене болх тоабара де дезарех. Цига бар Нохч-ГIалгIай производственно - технически бувзама управлене начальник А. Хаит, цун заместитель А. Абдурзаков, кхыбола кулгалхой.

Тха район тоъал бувзама гIирсашца Iалашъяь я. Телефонни бувзам ба 31 юртаца, болх беш я телеграф, районни центре я телефонаш - автоматаш.

Шоай болх дика бовзача нахах лоархI телефонисткаш Мамаева Киса, Садыкова Аминат, оператор Джабраилова Зура, вокхагIвола электромеханик Нальгиев Мустафа, почтальон Мамаев Исраьил, Абумуслимов Хожа, кхыбараш.

Цхьабакъда, районни бувзама отделене балха тIа таханарча дийнахьа кхоачамбоацараш дац аьлча нийса хургдацар. ХIанз а дукха лоткъамаш ух юрташка бахача нахагара шийна ханнахьа газеташ, журналаш, кхыйола корреспонденцеш хьакхахьац, яхаш. Мела лел цхьайолча юрташка радиош яхкар, ма хетта болх бац цхьайолча телефонаша. Укхаза бехке духхьал цхьа района бувзама отделени хинна Iац. Цунна бехке я юрта Советий исполкомаш, боахамий кулгалхой, партийни, советски органаш.

Гаьннара хьаяхкийта телеграммаш, посылкаш бувзама отделене складашка кIираш, бетташ доахаш яда. Из деррига а нийслу юрташкарча исполкомий болхлоша бувзама отделенеш лерттIа транспортаца Iалаш ца ярах.

Массанена а ховш да районерча бахархошта, боахамий кулгалхошта, къаьстта дарбан учрежденешта мел чIоагIа эшаш хIама да телефонаша лерттIа болх белга. Бакъда, районе из болх во вIаштIехбаьнккхаб. Цу гIулакха эша телефонни каналаш тоъаш яц.

Районе хIанз а 13 юрт я радиолини йилланза. Къаденнад телефонни справочник.

Заседане белгалдаьхар иштта кхыдола кхоачамбоацараш а. Бувзама отделене болхлой ца тоъаш хилар, уж кийчбелга а ледара лел.

Района телефонни а радио а хьашташ кхоачашдара лаьрхIа чIоагIа чоалхане оборудовани яйтай республика бувзама производственно-технически управлене. Бакъда, цунца болх бе специалисташ эш. Уж кийчбара йоакхо йиц управлене кулгалхоша.

Районерча бувзама отделенеша, Веденски АТС-о кхоачамболлаш болх ца беш хиларах дийцар районни бувзама отделене начальника М. Габашева. АТС, бувзама отделенеш чуйола фусамаш тиша хиларца дувзаденна да из, аьлар цо. Нохч - ГIалгIай бувзама управлене кулгалхоша дош делар укх шера керда АТС-и Дышни - Ведана яхача юрта бувзама отделени чухургйола керда цIаи хьалдерг хиларах. Цу гIулакха эшар хьахецаргдолаш да кастта.

Заседане къамаьл дир иштта райисполкома председатела Д. Элесова, райисполкома планови комиссе председатела В. Пашаева, кхычар. Цар массане а дийцар районни бувзама отделене балха тIа долча кхоачамбоацарех, уж дIадахара наькъаш белгалдаьхар.

С.-А. ГАЦАЕВ,
Веденски райисполкома орготдела заведующи.

Грозненски авиапредприяте 50 шу дузаш

Доккхийи бехктокхамеи декхараш кхоачашдеш я Грозненски авиапредприяте барттайна, интернациональни коллектив.

Чоалхане я цо лелаю техника, цудухьа дукха ховш, лакха профессиональни говзал йолаш хила беза царна Iунал деш бола нах. Царех цаI ва ТУ-134 самолета бортинженер Евлоев Мухьмад. Самолетий электронни оборудованена ремонт яра техник - бригадир волча Аверин Виктор Ивановичаца цхьана даим дикача технически хьале лоаттаю цо шийна машина.

Кхашкара балхаш дIадоладелча шоай декхар дизза кхоачашде кийча ба летни отряда командира политически даькъа заместитель Дьяченко Александр, цун заместитель Салгириев Хьасан, «НГIАССР транспорта заслуженни болхло», «Знак Почета» ордена кавалер, пилот Дарсигов Аслан, дукха кхыбараш.

СУРТАШ ТIА: Бортинженер Евлоев Мухьмади (аьрдехьарвар) техник Аверин Виктори самолета оборудованега хьожаш боахк; (аьрдехьара аттехьа) пилоташ Х. Салгириев, А. Дьяченко, А. Дарсигов.

Р. АУШЕВА сурташ.

Маьрша лелалда шо!

Укх деношка 50 шу дуз Грозненски авиапредприяти вIашагIъелла. Цун къахьегаме тIемен наькъах дувца лов тхона.

Юххьанца цхьа маршрут мара яцар: Москва — Харьков — Ростов-на-Дону — Грозный — Махачкала — Баку. ДукхагIча даькъе нах дIа-хьа кхувлара хьайийлла яр из. Юххьанца авиатораш а Iемабацар доккхий мовхьаш дIа-хьа кхахьа, вешта аьлча, из де могаргдола машинаш а яцар вай цу хана.

— Таханарча сихача, йоккхача, хозача самолеташка хьежача цу хана хинна машинаш «Жигулена» юхе латтача гIудалкха таралестар, — яхаш дувц къаьнача авиатора, пенсионера С. Никонова. — Цу ханара летчикаш хIанз космонавташ санна цIи хеза а массане бувцаш а нах бар. Тамашийна хетар цар професси. Дале а, кастта дIаIемар нах цу транспортага, авиаторий деналерча гIулакхашка.

Бакъда, дукха хиланзар Грозненски авиаторий машаре рейсаш дIаболабелар Сийлахь - боккха Даймехка тIом. ДукхагIбола летчикаш моастагIчох лата тIем тIа бахар. Царех цхьабарий цIераш цIаккха йицлургйоацаш советски наьха дегашка йийшай, Масала, грозненца, пилота Г. В. Абушкевича цу бирсача шерашка йиъ бIаь совгIа тIема вылет яьй. КIезига зе даьдац цо фашистски гIаьрахошта. Денал долча летчика карагIдаьннараш Даймехка тIема II степена, ЦIеча Седкъа орденашцеи дукххача медалашцеи белгалдаьхад Даьхено.

ТIом болабалалехьа хьалха Грозненски авиапредприяте болх беш хиннав летчик н. Калинкин а. 1944 шера июнь бетта цои цун новкъосташеи моастагIчун гонна юкъера араяьккхай Б. Тито керте латта Югославски Халкъа Эскара штаб. Из бахьан долаш ЛИ-2 самолета командира, шоллагIча пилота Калинкина, экипажацара кхыболча наха Советски Союза Турпал яха сий дола цIераш еннай.

ТIема шерашка цахаддаш болх беш хиннай Грозненски аэропорт а. Укхазарча летчикаша хIара дийнахьа хIана дац аьнна тIемаш латтача моттигашка боеприпасаши тайп - тайпара техникеи дIакхухьаш, бIухой дIакхувлаш, доарахой кхераме йоацача моттигашка арабоахаш бIаьш рейсаш яьй. Аттачарех хиннаяц уж, дукххача летчикашта шоай аэропорте юхакхача дегIа хиннадац.

ТIом чакхбаьнначул тIехьагIа бохабаь халкъа боахам юхаметтаоттабе болабелар советски нах. Шоай лоархIаме дакъа юкъедихьар цу гIулакха грозненски авиатораша. Ди тIехьа шерлуш йоагIар машиний парк, цунга хьежжа дукхагIа хулар болх а. Новкъостал эшар юртбоахама къахьегамхошта, мехкдаьттахошта, геологашта. Авиатораша «ак» алацар.

Дукха ха йоацаш Грозне хьаяьй керда аэродром, хIанзара аэровокзальни комплекс, авиатораш баха цIенош, къоастадаьд предприятера кхыдола дешаш. ХIанз вайцигара самолеташ, Iо а ца ховшаш, Советски Союза ткъаь итт совгIа городе кхоач, Царца я Москва, Ленинград, Киев, Свердловск, Ташкент, кхыяраш. Юкъера лаьрхIача хIара шера, 400 эзар гаргга пассажир дIа-хьаьвуг грозненски авиатораша 800 эзар гектар йолча кхашка удобренеши гербицидаши дIайоаржаю, дукха мовхьаш дIа-хьа кхухь. Цар хьинаре гIулакхаш духхьал вай республике лайза ца Iеш, дика ховш ла Краснодарски края, Черсий - Балкхарой, Къулбаседа - ХIирий, Дагестански автономни республикай юртбоахама коллективашта тIаккха мел эшаш ба наьха унахцIено лораеча цар бу болх...

— Хьинаре къахьийгар Грозненски авиапредприяте болхлоша Сийлахь-йоккхача Октябрьски Социалистически революце 70 шу дизара юбилейна накъаболхаш, — аьлар замполита И. С. Клочкова. — Дукха низ дIабелар хьадер дика а сиха а дара, ресурсий кхом бара. Социалистически яхье хьалхалатарех яр XII пятилетка шин шера план октябра цIей хьатIакхоачача деношка кхоачашъяьча, ворхI тонн гаргга доагор кходаьча Ленина орден лелаеча коммуниста З. Бикоева, шоай план 20 процент тIеххкхоачашъяьча командирий Г. В. Колотыгинеи А. В. Гигошвилеи экипажаш Пассажираш дIа-хьа кхувлача доккхий толамаш даьхад В. С. Неприенкос кулгалдеча экипажо а. ТIехдика кхоачашду шоай декхараш шоллагIболча пилоташа С. Н. Гайворонске, В. А. Санченкос, Ю. В. Шейкина, Н. А. Сидорова, борт-инженераша М. А. Евлоева, А. Б. Мержоева.

Тахан укхазарча линешка болх беш я Т-134, ТУ-154, ИЛ-62 яха самолеташ. Царга хьожаш, сигала гIолла цар бу никъ маьрша хиларга бIарг локхаш ба къахьегама ветеран, мовхьаш дIа-хьа кхухьача сменни служба начальник В. К. Лукьянова, бригадираш В. И. Потапов, В. И. Василенко, звеной командираш В. В. Шалдыван, А. И. Карагичев, диспетчераш Р. М. Коваль, А. В. Гуторов, С. А. Рябоконь, радиолокационни система вокхагIвола инженер Л. А. Белавин, авиатехник И. З. Герниханов.

Укх шера денз Грозненски авиапредприяте барттайна, интернациональни коллектив боахам лелабара кердача хьалашка къахьегаш я. Цо дукха а чоалханегIа ду авиаторашта хьалхашка латта декхараш. Теша лов, цар уж дизза а ханнахьа а кхоачашдергхиларах.

ЛаьгIо делхача лайво кIайбаьб самолеташ гIетта никъ. Шортта дIайолалу низ бола ИЛ-62, тIа-тIа сихагIа кхеста йоал цун чархаш. БIарга зелуш хьалъайлу самолета юхь, тIаккха лаьттацара дIакъаст тIехьашкара чархаш а. Цхьан юкъа доккхача оалхазара тара ласт машина, бакъда гаьна ме йоала зIамиглу из, тIаккха геттара къайлайоал. Безаме дIахьеж из дIаяхачахьа нана накъаяккха енача йиIий бIаргаш. «Маьрша хилба хьа никъ!» — йоах цо.

М. КАРТОЕВ.

БАРТТАЙНАЧА—ТОЛАМ

Никишин Юрий Федоровича кулгалдеш йола болатеи аьшкбетонеи конструкцей монтажникий бригадах СМУ-7 дикагIйола бригада лоархIа массехк шу да. Минюгстрое гIолла диазза дикагIйола коллектив лаьрхIай цох.

1987 шера керттерча профессей бригадашта юкъе лаьттача социалистически яхье из коллектив СМУ-7 йолчарна юкъе хьалха хилар. ГIишлон - монтажни балхий боарам шийна низаца 105,6 процент, цхьан саго даьчун хьакъехьа 105,6 процент, хIаьта цхьан саго хIара дийнахьа даьчун хьакъехьа 106,2 процент хилар. Фуд толам баккхара бахьан?

Гаьннара хьадолалургда вай. Итт шу хьалха, СМУ-7 бригадни подряд йолалуча юххье, Ю. Ф. Никишина кулгалдеш йола комплексни бригада эггара хьалха хозрасчета тIа яьлар. ХIаьта, 70 шераш чакхдоалача хана, республике эггара йоккхагIчарех йола ЭЛОУ-АВТ хьалъеча хана бригаде толаме дIайолайир къахьегаме дакъа лацара коэффициент. Цо новкъостал дир къахьегам вIаштIехьбаккхара, дисциплина тоаяра дукха дешаш къоастаде, хIаране бехктокхам лакхбе.

— Лакхбелар бухсоццаш хьахулар дикагIа хилийтара бола хIаране безам. Цо нах оттабир керда профессеш Iомае езача, цаI тIераваьнна моттиг эттача цун метта кхычун дIаотта йиш хургйолаш. Балха тIа ледарло ерашта цу сахьате ходелар из шоашта моральни меттел, материальни а зене долга. Дукха дешаш къоастаделга шийна бе деллар бригада совето. — Иштта дувц Юрий Федоровича.

Цу ханна а, установка хьаяь яьнначул тIехьагIа, бригадира Ю. Ф. Никишина правительствас совгIат делар — Къахьегама ЦIеча Байракха ордеч.

Болх кхы лаьгI ца болийташ бе гIийртар бригада.

Ха дIайодар. Бригадни подряд эггара шийна лакхагIча лагIа тIа яьлар — коллективни подряда тIа. Цу тIа кхачалехьа боккха болх баьбар. Собранеш йир, мехка кердача прогрессивни методагIа болх беча, хьалха латтача коллективай опыт Iомайир. Балха юкъеззар СМУ-7 еррига отделаш. Шу даьннад № 7 йолча гIишлонмонтажни управлене боахам лелабара кердача хьалашка болх бу.

Болх кердача объекте а боацаш, республика керттера гIишло—Г-43-107 яха комплекс хьалъяь йоаккхача беш кхы тIа а кIезига йоацаш а чоалхане а новкъарленаш хинна йоллаше, кердача методо цу сахьата ше хоялийтар.

Хьалхара толамаш гучадаьлар феврале ЧИУС администрацеи вIашагIтехача профкомои цхьана яьча заседане 1987 шера хьалхарча шин бетта итогегIа СМУ-7-на хьалхара моттиг хьожайича. Цу хана денз цкъа мара призови моттиг дIахецанзар (биъ бетта итогегIа кхоалагIа моттиг лаьцар).

Цо хьахьокх эггара хьалха хано дIадехар хиларах тарра цига боахам лелабара керда метод цаI мара йоацаш нийса хеташ кхетаяь а дIайийца а хилар. Формана йоацаш гIулакхаца из дIайихьар.

Ю. Ф. Никишина бригадах дувцача из хьоахаде дезаш дар.

Кхетадеш ма дий кхы дIахо дегIа ца йоагIаш монтажникий бригада цхьан моттиге ца лаьтталга. Из болх беш йола шоллагIа участок СМУ эггара дикагIчарех я. Цун начальникагара Товсултанов Лема Ахмет - Солтановичагара денз болхлошка кхаччалца укхаза хIаравар гIулакхах дог лазаш ва. Ю. Ф. Никишина бригаде болх беш ткъаь итт саг ва. Укхаза къахьег «КIезигагIча нахаца хIама дукхагIа хьаде деза» яхача принципагIа. Коллективе, бригадирал совгIа, виъ къахьегама ветеран, къонабарий хьехамча ва. Уж ба С. Халухаев, А. Кукулиев, Т. Дементьев, А. Толстов.

— Оаха боккха теркам тIабохийт социалистически яхьа, — йоах бригадира. — Кердача тайпара боахам лелабара хьалашка кердача тайпара дIаярж из. Цун Iийле я демократизации гласности. Коллективе хIаранена хов хьан, мишта болх бу. Бригадо яхь лоаттаю кхоалагIча участкерча А. Васильева бригадаца. Цу яхьо хьинар айдарах шинна бригадо ханал хьалха кхоачашйир пятилетка хьалхарча шин шера план.

Иштта дале а монтажникий бригада хIана лоархI дикагIа? Цох ала дуккха а да. Царех цаI да рузкъан кхом бар. Цига цхьаккха а зехьа довц. Из бIаргаго йиш я бригадо болх беча моттигашка хьежача. Нагахьа санна дика йоацаш материал яйтача, завода ОТК викалаш хьа а бийхе, хьожийт, брак яле, юхайохьийт. ХIама хьа ца деш ца багIар духва бригадерча наха кхыдола балхаш а ду, царна эхь хетац гIо дара а Iаьржа а болх бе. Массехк бутт ба бригадо шин сменагIа болх бу.

Ткъаь итт сагах коллективе ши саг ва юкъера специальни образовани йолаш. Бригадири Виталий Исаевич Кукулиеви. Квалифицированни знанеш кIезига лоархIам болаш яц толам баккхара. ХIанзара гIишлош хьалъеча болаш ма бий опыт йола квалифицированни болхлой, бакъда гIулакх кIоаргга довзаш, чертежаш йовзаш хила а беза. Цул совгIа коллектив типови йоаца промышленни объекташ хьалъеш, дукхагIча даькъе цIаккха ца хиннача тайпара йолча проектагIа болх беш я.

В. И. Кукулиевх къаьстта дош ала доагIа. Участке, кхыметтел СМУ а дика вувц из, лоархI, сий ду. Бригадир тIавоацача хана цун метта хул из. Виталий Исаевич эггара принципиальнни объективнии саг ва. Цудухьа участка а СМУ а коллектива Совета юкъе хержав из. Дика къахьегарах, общественни вахара юкъе дизза дакъа лоацаш хиларах цунна еннай III степена Къахьегама Сийлен орден.

Шоаш дикача оагIорахьара хьахьекхаб къонача болхлоша А. Дадаева, Н. Зеляева, В. Чухина. Болх беш дукха ха еце а, дика специалисташ ба уж.

Керда баьхкача нахаца безаме ба бригаде, коллективах безам болийт. ХIаьта моллагIа а отташ дола дешаш бригаде къоастаде гIерт. Бригадир ше дика организатор, воспитатель ва. ХIаьта коллектив барт болаш хилча, цунна цхьаккха хIама хала дац. Из барт хургбацар уж берригаш вIашагIтохаш дола юкъара гIулакх децаре. Дега беза болх хилча, барт хилча толам боаккхалу.

М. МАРИНИНА.

«СОФРАПЛАСТ» ХЬАХИЛАР

Москве кулгаш яздаьд эггара хьалхара цхьана йола советско - французски предприяти хьаяра. Из хьаяьй СССР Госснаберча Союзавторесурсаша, «Полимер» яхача московски производственни объединене, СКОА Французски торгово-коммерчески группана юкъейодача «Компани Оливье» яхача акционерни обществас.

«Эггара хьалха хьахинначох «Сефрапласт» аьнна цIи тиллар. Лелаяь полимерни материалаш чакхъяхареи царех бахача наха дуккха эша товараш хьадареи эггара хьалхара цхьана йола предприяти хургья из. Предприяте болх бергба Москве «Полимер» яхача производственни объединене кIийлен тIа. Цун кара хургйолаш дIаеннай французски производства вай ханара оборудовании советски бийдали. 1989 шу юкъе кхаччалца йIаьхлургйолча шийна хьалхарча юхьига предприяте караерзаергья отходашта дола полиэтиленови галеши зизаш чулоаттаду кхабилгаши хьаяра производство.

Советски Союз арахьара экономически болх эргабаккха гIертарахи цунца дувзаденна СССР территоре тIа кхыча мехкашкарча фирмашца цхьана йола предприятеш ехка йиш хулийташ 1987 шера январе решени тIаэцарахи беркат доал.

Александр ВОЛОДЬКИН
АПН корреспонден

Исторе оагIонаш

ВАХАРА НИКЪ

Тха вIашагIкхетар

Ах бIаь шу совгIа ха яьнна яле а, хIанз дувцар цIаккха а дIадаргдоацаш дег чу дижад. Тахан хилча санна дерригa а дагадоагIа сона.

Ткъаь иттлагIдола шераш долалуш Днепропетровске гаргара нах болча хьоашалгIа ваха вар со. Цкъа саррахьо даь вошас аьлар, цу городе баха шийн гаргара нах болча бIарг тоха гIо вай, аьнна. Тхоай барзкъах дикагIдар тIа а дийха (бакъдар аьлча, дукха хьахаржа хIама-м дацар), цIагIара арадаьлар тхо. Тхоаш доагIа аьнна хоам а ца беш цу городе баха шийн гаргара а техе, шунцига ва мегаргвий, аьнна хетташ дацар) даха дIаэттар тхо Варшавский Лев Михайлович волча.

НиI хьа а йийла, цун сесаго безаме аьлар:

— Чудовла, чудовла.

Калошкаш Iо а яьха, арадогIа делхар, йIаьхача уйча гIолла чакх а даьнна, люстро сийрдадаьккхача доккхача цIагIа чудаьлар. ЦIен юккъе —лоа мо кIай гата тIа а уллаш, доккха истол латтар. Фусам дай чай молаш багIар. Хьал а гIетта, хьатIавера Лев Михайлович, моаршал а хьаьтта, чай молаш вагIача цхьан къонахчунга тхо дIадовзийтар. Тхога кулг а денна, дукха хоа ца луча кавказски акцентаца цо аьлар:

— Хьаьший бахкар, беркат да.

Цун юхь цхьаннахьа сайна бIаргаяйча санна хийтар сона: хьайза хоза кIуж, Iаьржа бIаргаш, безаме бIарахьажар...

— БIара хIана хьеж хьо, — аьнна хьаттар цо сога аз ше зувлга хайча.

Сона эхь хийтар, шек а волаш аз аьлар:

— ЧIоагIа тара ва-кх хьо Серго Орджоникидзена.

— Арккъал ваха велавелар из а цIагIа хиннараш а.

— Хьо, новкъост, дукха гIалат ваьннавац, — аьлар цо. Безаме, чIоагIа кIаьда цо иштта аларах со а кIезигдукха майра ваьлар.

Истола гонахьа багIача наха къамаьл дIахо дора. Сергос дувгачоа массане а теркам тIаззабар. Дийцар дар Коминтерна цIерагIча Днепропетровски заводах. Дукххача шерашка цу завода директор вар Лев Михайлович.

— ЧIоаггIа уйла е еза продукци дукхагIа а дикагIа а арахецара, — йоахар Сергос. Болхлоща дагавала веза хьо, Лева (иштта оалар цо дукххача хана шийна вовзаш а везаш а волча Лев Михайловичах), Наркомате хье воагIача хана предложенеш а яхьаш вола. Цига деррига а къоастадергда вай. Аз яхар Iа дIаэце, болхлой вахара хьалаш ма хулла тоаделахь. Из да хьона керттердар. Тхо а хьона новкъостал де хьожаргда.

Къамаьл хIаране шийна хетар паргIата дIа-хьа а оалаш дар, массехк дош аз а аьлар.

— Тхацига мехкдаьттахошта лаьрхIа керда цIенош хьалду, уж баха район тоалуш йоагIа.

Уж дешаш дIахезача Григорий Константиновича аьлар:

— Хьо бакинец ва?

Ва аьнна аз корта лостабича Сергой юхь сийрдаяьлар: — Хьажал дага а доацаш мишта вIашагIкхийтар мехкахой. Дукха да со ... сий долча городаца дувзаденна — революци, цул тIехьагIа нига баь болх.

Орджоникидзе дийхар согара Бакух дукхагIа дувцалга, города революционни традицех, Бакински 26 комиссара карагIдаьнначох сона фу хов хьежар. Хьаттар со малагIча районе вах, дешаш мича ва, мала хила безам ба.

— Инженер хила безам ба, — аьлар аз уйла а ца еш.

— Из чIоагIа дика да. Кадраш эш вайна. Технически революци е езаш ма дий вай, — аьлар цо.

Къасташ Сергос чIоаггIа кулг а тоIадаь, баламашкара со хьал а лаьца, аьлар:

— Хье цIавахача Бакуга деза моаршал лелахь. ЧIоагIа гIадвахав со сайх бакинец кхийтта, цул совгIа хургвола инженер.

Ший тайпара йIовхал йоагIар Григорий Константиновичагара, гушдар цо ду къамаьл дег тIара доагIалга. Безаме бIарахьежар цун сийрда ши бIарг.

ХIанз а, дуккха а шераш дIадахачул тIехьагIа, сона духьала латт цун сибат. ХIанз дика кхетаду аз, кIезиг-дукха а цунга гIулакх хинна саг дикагIча оагIорахьа хувцавалара, дег чу цIенагIа, нахаца IимерзагIа хилара бахьанаш малагIаш дар. Цудухьа цевваланзар дуккха ха дIаяхачул тIехьагIа цун хьаькъалах, нахацарча боккхача безамах кхыча наха дувцаш хезача.

Цхьан сурта тIа В. И. Ленинца латт П. И. Мешков (из даьккхад 1921 шера Москве Ерригроссийски ШоллагIа съезд йолча хана. Сурта тIа кхоалагIа латтар — Артем — (Сергеев).

Са теркам тIаззар вийъ саг тIаволча сурто, царех цаI вовзар сона.

— Серго вий ер? — аьнна хьаттар аз.

— Из Серго ва, хIаьта аьрда оагIорахьа латтар со ва, — аьнна пIелг IотIахьекхар Петр Илларионовича. ТкъоалагIа дола шераш чакхдоала ха яр из. Кавказски Минеральни хишка йолча санаторе цхьана дарба деш дар тхо.

Дика могаш веце а, цIаккха а корта чубаха хилацар Серго. Цхьабакъада, цкъа фега араваьнна из чIоагIа уйланга ваха чувера. Фу хиннад ца ховш со бIарахьежача аьлар:

— Цхьа йоккха саг кхийттаяр сох, Петр. Цунца дар вийий кхо бер — кхо бо. ЧIоагIа гIийла дар-кх уж, къаьстта зIамагIъярг. ХьагучогIа, чIоагIа хала ях-кх из. ТIехьагIа хайра сона Григорий Константинович цхьацца хIама а нийце, уж дезал болча ухалга. Цкъа со а вийхар цо уж болча. «Малышка» (Сергос иштта оалар. зIамагIчох) йоаггIаше а мара кхийтар Орджоникидзена. Из чIоаггIа мархIа а велла йиIига йоахар:

— Воти Серго, тхога посылка кхаьчай!

— Из чIоагIа дика да, — аьлар Сергос йиIига кертах кулг а хьекха.

— Хьа болх-м бац из? — аьнна хьаттар Григорий Константиновичага йоккхача саго.

Хац сона-м, аьнна баламаш эзар вокхо.

Посылка чу дар кисеш, кIаьнка, — костюм, йиIигашта — кочамаш, бIарггаш дIакъовлаш а хьаделлаш а йола теник (цу тайпара дола ловзоргаш цу хана геттара кIезига дар).

Серго велакъежар. Гуш дар из чIоагIа раьза волга. Чудаьхкача аьлар;

— Берех лаьца Зинаида Гавриловнайга яздаьдар аз. Из дега чIоагIа кIаьда саг ма йий...

Из дувцаш белггала сийрдадаьлар Сергой бIарггаш. Гушдар нахах цун мел чIоагIа дог лаз, царна дикадар хилча из мел гIадвода.

— Цхьа ха яьлча мехко ший ткъамаш хьанийсдича, наха аттагIа хургда баха, — аьлар цо. — Из да-кх вай леладер а: ма хулла сихагIа из ха хьатIакхачар Iалашделга.

— Хой хьона, Петр Илларионович, цу гIулакха эшар фуд?

Жоп даларга а ца хьежаш, шийгара IотIатехар.

— Знанеш, де лаьрхIар тIатеIIа кхоачашдар, хьаьнала къахьегалга, кхоачамбоацаращца машар боацаш къовсам лоаттабелга.

Цу дешаша ше ма варра хьахьокхар Серго, тешаме ленинец, эздий саг, воккха къахьегамхо.

Л. ЗАСЛАВСКИЙ,
тIема а къахьегама а ветеран.

Къаьнача большевика дувцар

1962 шера салоIаш вар со Крыма къулбехьарча моттигашка. Укхаза кхийтар сох дукха хIама бIаргадайна саг — къаьнара большевик, 1917 шера денз парте член вола Мешков Петр Илларионович. Из дуккха а воккхагIа вале а, тхона юкъе доттагIал тоссаделар. Цигара цIадахачул тIехьагIа а каьхаташ дIа-хьа ухийтар оаха. Цул тIехьагIа массехк шу даьлча юха а Крыме цхьана нийсделар тхо. ВIашагIкхетарах чIоагIа гIадвахача Петр Илларионовича ше волча хьоашалгIа вийхар со. Цу хана Алупке Войкова переулке № 4 йолча цIагIа вахар из. Уйчен тIара дIахьежача дукха хIама бIаргагора: салаIа арабаьнна нах, хоза Iалам, форд. ЦIен-нанас, Дора Васильевнас, чай, сом оттабир тхона. Цул тIехьагIа а дуккхаза хилар со цу цIагIа, дукха кердадар. хьалхагIа сайна ца хайнар дайзар сона укхаза.

Петр Илларионовича касткаста дувцар шийна бовзаш хиннача нахах, дукха сурташ тIадола альбом хьахьокхар.

ХАБАРАХ

ГIУЛАКХ ХУРГДАЦ

Укх деношка Сунженски района XIX партсъезда цIерагIча колхоза хьакхий ферме хилар тхо. Дукха да велавала хIама дацар цига бIаргадайнар. Ферма кулгалхочо Т. Чечеринас яхачогI-м, дика дIабода цу коллектива болх. Цхьабакъда, цар балха хьокхамашка хьежача, къаьгга гуш да ферма заведующе дувцар бакъ ца хилар.

ДIадахача шера ферма коллективо пачхьалкхенга дохка лаьрхIадар 541 тонн хьакхий дулх. Цхьабакъда, 220 тонн мара дац дехкар. ПланагIа доагIар 310 грамм долаш, юкъера лаьрхIача 203 грамм мара дац соахка хIара хьакхийна дийнахьи буси IотIакхийтта дулх. Цу цифраша тешал ду ферма хьайбаш леладераша боаггIача бесса шоай болх кхоачашбеш ца хилар.

Доккхий декхараш да укх шера ферма коллективо тIанийцараш: Iояьча 6750 хьакхий хурсках 97 процент метта хилийта, хIаьта пачхьалкхенга 450 тонн хьакхий дулх дохка. ВIаштIехьдаргдий-хьогI лаьрхIар кхоачашде? Нагахьа санна, хIанз мо мара ферма къахьегамхошта эша кхоачам Iалашбаь ца хуле, тамаш я-кх дагалаьцар чакхдаккха цар аьттув хуле.

Тесса битаб ферме гойтара — агитационни болх, Ер ма дий, аьнна цхьа хIама дац укхаза ферма къахьегамхошта лаьрхIа хьадаь. Бакъда, столови-м я укхаза ханнахьа кхозза бIайха кхача кийчбеш. ХIаьта а, мукъа йола ха сагота чакхйоакх болхлоша. Деша керда газеташ, журналаш, ловза шашкаш, шахматаш, хIаьта телевизор хилча, самукъа дикагIа даргдар къахьегамхой. ХIанз укх сахьате царех х'ама дац ферме. Цул совгIа, я яхалга мара, цIе уголок мичай ховш саг вац бригаде.

— Тхо мукъа дац цIеча уголоке хайша дагIа а телевизорга хьежа а, — йоах Т. Чечеринас. — Тха коллектив тIатеIIа болх беш я.

Уж дешаш товргдар, царна лоаллаха уллача шурийтоварни ферма заведующе Л. Толмачевас аьлча, цигарча коллективо болх а бу тIатеIIа са а лоаI доаггIача бесса. Цунга хьежжа лакха да цар балха хьокхамаш а. ДIабодаш болх а ба ца хилча, е мукъа болча хана наха лерттIа салаIа аьттув а ца хилча, сога хьаттача, даьсса да Чечеринас ду къамаьл.

Из иштта дале а, белгалдаккха доагIа ферме Iалаьмате дукха дика болхлой хилар. Даим шоай декхараш тIехкхоачашдеш хьабоагIарех ба ферма толашагIа бола болхлой Синчина Любовь Михайловна, Каткалова Полина Егоровна, Мирошниченко Валентина Константиновна, комсомолец Н. Лугашов, кхы дуккхабараш. Уж новкъостий шоай коллективе меттел, берригача боахаме а лоархIаши сий деши ба.

ЦIаькха цхьа хIама а да белгалдаккха доагIаш. Халонех кхераш яц цу ферма коллектив. Цунга хьежжа бартTайна а я. Нагахьа санна царна эша кхоачам вIаштIехьбаьккхача, цар хьашташ дизза кхоачашдича, моллагIа декхар цар тIехкхоачашдергхиларах шеко яц. Цхьабакъда, уж хьашташ, хIанз укх сахьате, укхаза доацаш да. Теша безам ба, колхоза кулгалхоша, боахама партийни а профсоюзни а организацеша цу хьакъехьа цхьа соцам тIаэцаргхиларах.

М. МУТАЛИЕВ,
тха соб. корр.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

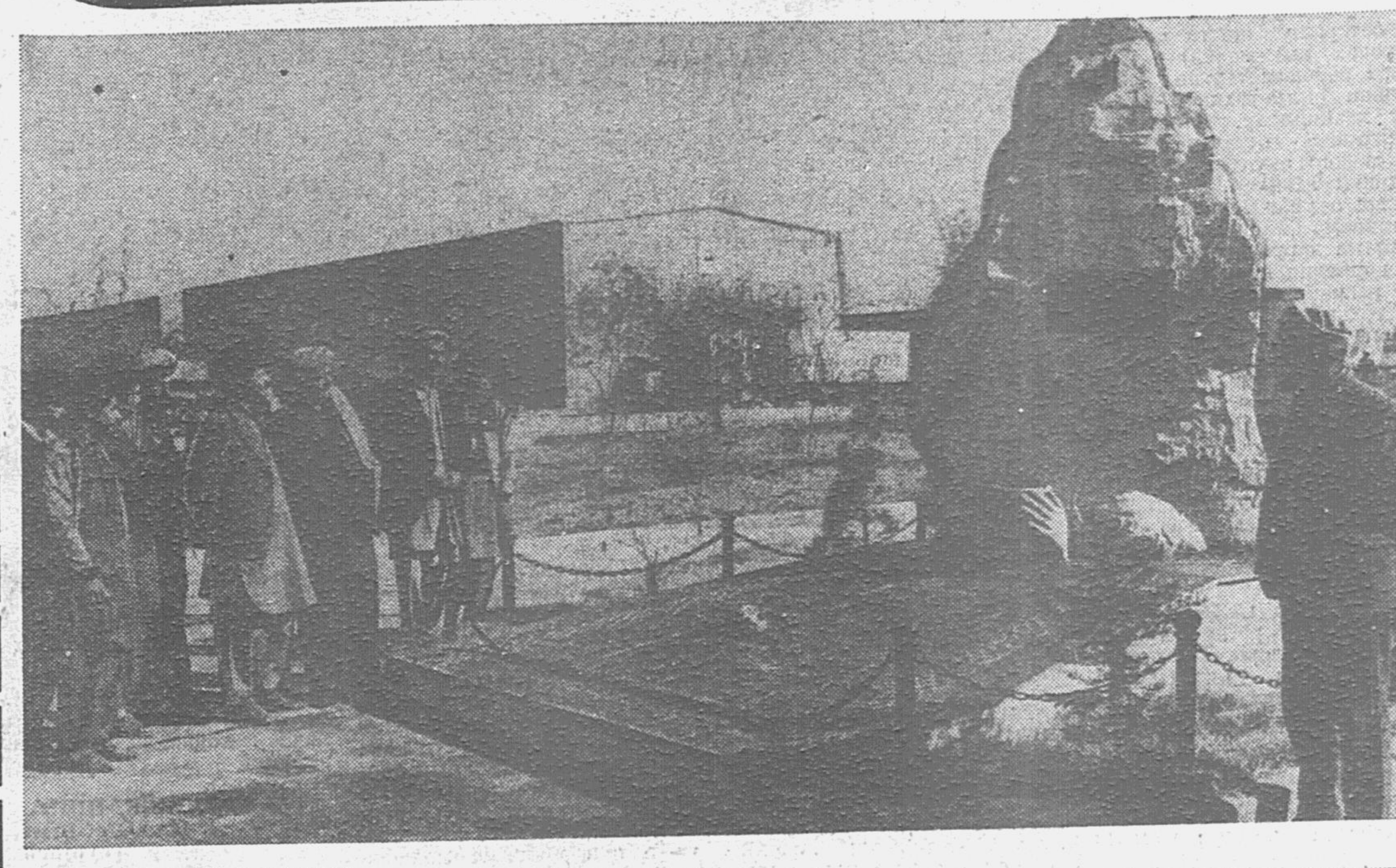

Керттерча даькъе наькъаш лоаман довкъашка гIолла чакхдоалача Афганистане шофера професси лакха профессиональни говзал ийша Iац. ХIанз из майрача, денал долча наьха професси а я. Из иштта хилара тешал деш да «АФСОТР» яхача вIашагIъийнача афгано - советски транспортно - экспедиторски акционерни общества територе тIа бандитий карагIа байнача водителашта оттадаь памятник (хьалхарча сурта тIа). Предприяте дикка дукхагIа бола болх афгански а советски а экспортно - импортни, транзитни мовхьаш дIа-хьа кхухьилга Iалашдара даькъе бу. Мовхьаш дIа-са кхахьара, технически гIулакх дара, ремонт яра боарамга диллача из республика транспортни предприятешта юкъе дикагIчарех цаI я.

ШоллагIча сурта тIа: «АФСОТР»-а територе тIа лаьгIлац моторий таташ.

В. ДУБИЛЯ
сурташ.
ТАСС фотохроника.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

БАРТ ХУРГБОЛА НИКЪ ЛАХА

ДIадахача кIирагIа Женевски Къамий Двореце хьайийллай сага бокъонех йолча ООН комиссе 44-гIа сесси. Цхьан беттаи ах беттаи лаьрхIа йолча форума ден повестка дикка йоккха я. Комиссе членаш йолча 43 пачхьалкхен викалаша дувца деза сага бокъонех йола дунен халкъашта юкъера пакташ кхоачашъярах хьахиннараш, цу даькъе керда документаш кийчдара планаш. Израильски гIаьрахоша оккупаци яьча Iарбий територеш тIа лелаю террор, сага бокъоний хьакъехьара ЮАР-ера, Чилера, Сальвадорера хьал, расови дискриминацецара къовсам, кIезигача къамий, ди лелаберий бокъонаш Iалашъяр — уж а кхы дуккха а актуальни дешаш дувцача хана, хетаргахьа, чIоагIа дискуссеш хургья.

ЧIоагIа лоархIаме да уж дискуссеш йолча хана барт хургбола а никъ лаха гIерташ лехаш а хилар, вIашка йоагIаш йола позицеш хилар. Дукха хана денз хьадоагIаш да сага бокъо яха дош ший тайпара дунен халкъашта юкъерча конфронтаце арена хинна латтар, вIаши цхьана гIулакхаш леладелга а доацаш. ХIанз дикагIча оагIорахьа хувцалуш доагIа дунен хьал. Советско - американски пачхьалкхенашта керте латтараш ши бутт хьалха вIашагIкхетаро, цига кIал кулгаш яздаьча, ядерни Iоажал яхьаш йолча ракетий бIарчча класс цIенъяь дIаяккхара долча, ше санна кхы доацаш долча Договоро тешшаме хьахьекхад, дукха ха йоаццаш а тIехьа къоасталургйолаш яц, аьнна хетадолийташ хинна эггара чоалханегIа йола проблемаш къоастаяра барта хилийта таро еннилга.

Кердача тайпара уйла е езаш хIама да сага бокъоний даькъера дар а. ВIаши Iоттараш еш, моастагIали ца тешами хьалхьебеш, моастагIчун сурт-сибат хьаде гIерташ хиларах къоасталургьяц гуманитарни сфере хьаIайна йола проблемаш. Цу гIулакха эш дика лоIам, тешама, шинна а оагIон хьашташ теркалдареи нийсдареи ларда тIа латта дикача оагIорахьара цхьана гIулакхаш леладар.

Сага керттера бокъо — из машареи паргIатони хьалашка вахара йола бокъо. Цудухьа боккха лоархIам болаш хIама да дIайолаенна йола ядерни герзаш дIадахара процесс дIахояхьари кIоаргъяри, вай цивилизаце вахара юкъера тIом цIенбаь дIабаккхара тIадерзадаь долча низашта массе а оагIорахьара гIо дар. ООН эксперташа лерхIачох хIанз укх сахьате тIема кийчонга дIаухийтача рузкъах 8—10 процент хиллал дар дIадахийтача тоъам хургбар лаьттан тIара моцал, инфекционни лазараш, дешанза хилар цIендаь дIадаккхара. Цхьабакъда хIанз гIулакхаш кхыча тайпара лел: социальни проблемаш тIехь-тIехьагIа ирлуш йоагIа. Дунен тIа бIаьш миллионаш бола нах дешанза ба, миллиард совгIа саг лерттIа чуIеча цIеной кхоачам боацаш ба, хIаьта 100 миллион саг тхов кIийле йоацаш ва. ЧIоагIа Iаткъаш хIама хинна дIаэттад хьабе болх боацаш нах хилар. Промышленно дегIаенача капиталистически 24 пачхьалкхене къахьега бокъо йоацаш бола нах хIанз 31 миллион сагаг а кхаьчаб, хIаьта дегIадоагIача мехкашкара хьал кхы а вогIа да.

Статистика шеко йоацаш я, бакъда, уйла ел оаш цу цифрай. Царех хIаранена тIехьашка латт — наьха бала, Iазап, трагеди. Цар проблемаш — уж ерригача адамлен проблемаш, хIаьта уж къоастае а еза деррига низаш оарцагI а даьха.

АДАМАШТА БОХАМ БУ СИСТЕМА

Укх деношка Лусаке цхьадолча мехкий-содружества члений кхыча мехкашцарча гIулакхий министрий Къулбехьен Африка проблемашта хетадаь вIашагIкхетар хилар. Цига дакъа лоацаш яр Австрали, Гайана, Замби, Зимбабва, Инди, Канада, Нигери, Танзани. Цхьабакъда Лондон яцар цига, хIана аьлча ,цо ЮАР-а духьала деррига чулоацаш йола санкцеш юкъейоалае аьнна содружества даь дехар тIа эца ца тигара бахьан долаш.

Из вIашагIкхетар дIадоладир Африкански цхьоагIон организаце председатела Замбе президента — Кеннет Каунда. «Къулоехьен Африкера хьал — аьлар цо, — хаьдда гIулакхаш чакхдаха эшаш да. Нагахьа санна адамлен бохам бу апартенда система дIа ца йоаккхе еррига регион эзараш нах а боабеш эккхара кхерам ба».

«Преторе Iаьдалаша ЮАР-ра террор чIоагIъю, тIом беча юхерча пачхьалкхенашта духьала дестабилизаци агрессии яра политика чакх а йоахаш Къулбехьен Африке керте отта гIерт» аьлар, вIашагIкхетаре къамаьл деш содружества Генеральни секретара Шридат Рампала.

ЮАР духьала деррига чулоацаш йола санкцеш юкъейоалаяра деша гонахьа чIоаггIа дискуссеш ю. ЮАР-а духьалара санкцеш хьаллоацилга тIа ца эцача, цу мехкара ший хьашташ лораде гIертача Лондона позице геттара харц йора. Лусаке вIашагIкхетаре тIанийцача итогови заявлене тIа министраща шоаш апартеида пачхьалкхен духьалара экономически санкцеш чIоагIъяра тIехьа болга хьахайтар цун экономика а политика а эффективни воздействи яра духьа. Цар иштта предложени ялар малхбузен мехкаша йолаш йола эмбарго теркал а ца еш расисташца гIулакхаш леладе гIертилга тахка аьнна. Совещане доакъошхоша дунен халкъашта юкъерча банкашка дIахо йодача хана Къулбехьен Африкага доахка декхараш дIадалара ха кхы тIехьа ма яха аьнна дехар дир. ДегIаухача мехкаша США-гара, Англегара, Францегара, Японегара, иштта малхбузен кхыча пачхьалкхенашкара хьадийхар ЮАР-ра шоай капиталаш дIайоахилга.

ВIашагIкхетаре массанена а тешаме дIадовзийтар Преторена герз лоаттадеш ВIашагIкхийттача Штаташа, Итале, Франце, ФРГ, Израила эмбарго телхаяр. Из телхаяьрашта духьала доаггIа де дезараш тIаэца лаьрхIад. Ховш ма хиллара, малхбузехьара пачхьалкхенаш расистий тIема потенциал дIахо чIоагIъеш я, цар политика ЮАР-а духьала хаьдда практически гIулакхаш тIаэцача новкъарле яра тIаерзаяь я.

Малхбузен пропагандистски службаш сага бокъонех йолча темах дувца безам болаш хул, цхьабакъда цар шоай доттагI а союзник а лоархIача ЮАР-ра зуламера режим юхаозара дош хьалхашка оттадича, цар гIодара позици лоац.

НИКАРАГУА: ХЬОАБАНЗА БОЛАБАЬ ТIОМ СЕЦАБАЦ

Февраль бутт болалуш белгалдаьннад Никарагуацарча гIулакхий хьакъехьара ВIашагIкхийттача Штатий политика бахьан долаш американски администраценей конгрессан юкъе конфронтаци хилар. Дуккхача хана пропагандистски нападкаш яьчул тIехьагIа КIайча цIеннеи законодателаштеи юкъе никарагуански контраса гIо дара проблема юкъцилга Капитолийски гувна тIа голосовани еча кхаьчад. Администраце дийхад 36,2 миллион доллар сандинистий законни правительство йохае гIертача контрреволюционерий бандашта субсиди ялара. Хьалхара раунд цу политикана духьал бараш котбоалаш чакхъяьннай — конгресса викалий палата 219 голос а йолаш духьалъяьннай КIайча цIен дехар кхоачашдара тIехьа хиннача 211 голоса;

Цу цифраша шоаш хьахьокх къовсам мел чIоагIа ирбеннаб а американски политически гIозараша из дош гаьнна цхьан тайпара ца лоархIилга а. Администраце дIадехараштa тIехьа хила шоаш ца тигара бахьан конгрессменаша хьагойт контраса герз эца керда миллионаш доллараш дIадалар бахьан долаш ялх шу совгIа йолча хана юкъе латта конфликт, машара наькъаца дIаяккхара йола перспективаш белгалъяьннача хана, михьаръялар кхераш шоаш хиларах латтилга. «ТIеххьарча шерашка проблема тIема наькъаца къоастае гIийртад тхо, — аьннад викалий палата члена Ричард Гепхарда. — ХIанз дуненна таро яла, регионерча халкъашта таро яла еза оаха машаре даха».

КIайча цIен бе йоал, ховш ма хиллара, Iалаьмате йоккха пропагандистски аппарат, хIаьта а ше керте а этта президента Рональд Рейгана конгрессменашта обработка еш дIайолаяьча кампанех хIама хиннадац. Цу юкъе доагIаш да наемникашта гIо дара духьала йолча американски а дунен а общественноста хетар теркам данза законодателаш баргбоацилга а. Цунца дувзаденна американски обозревателаша президента сий лохдеш теха хIама санна лерхI викалий палате яьча голосоване итогаш.

Цхьабакъда гIулакх-м алхха КIайча цIенна керте латтачун ший амбицеш бахьан долаш хинна Iац. Телекомпане Эн-би-си белгал ма даккхара, «никарагуански контрасашта гIо делга масса хана а хиннад лоархIаме хIама, хIана аьлча из царна ца дича массехк бутт балалехьа тIом бе низ боацаш дIаяргъяр уж». ХIаьта цхьаннена къайле яц, Центральни Америкера шоай наемникаш хьаллацара дола наькъаш администраце лийха хилари лехаш хургйолгеи. Ма дарра аьлча цу тайпара хьаллоацилга-м цIаккха сеца а дац, хIана аьлча ЦРУ къайлагIарча наькъегIа, юкъарчал доаццаш, е кхоалагIча мехкашка гIолла никарагуански халкъа Iазапи валари дахьаш болча наемникашта ахчеи герзи лоаттадаьндаь. Цудухьа къовсам — из алхха аргIанара эпизод мара яц Центральни Америке США-с хьоабанза лоаттабеча тIема юкъера.

Александр СУРИКОВ,
В. КОРОЧАНЦЕВ,
Виталий ЧУКСЕЕВ,
(ТАСС).

КОММУНИСТЕХ ДОЛА ДУВЦАРАШ

КЪАХЬЕГАРГА ХЬЕЖЖА ДУ СИЙ

Коммунистах дола дувцараш Къахьегарга хьежжа ду сий

Укх Iай смена чакхйоалача хана цIаьхха центробежни насос ехар В. И. Ленина цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача завода пхелагIча установке. Болх бе йиш йоацаш бисар технологаш. Установка балхах тийша яр ерригача завода къахьегама процесс. Бакъда, воханзар цеха гIулакх деш йолча ремонтни участка начальник В. Шумаков. Цу гIулакхага хьажар дийхар цо лакха говзал, йIаьхий балха опыт йолча слесарга Устарханов Иоакъапага. Ше де дезачох кулгалхоща дага а ваьнна, авари дIаяккха эттар вож. ГIо дара шийца вигар цо бригадера Е. Батыров. Из а лакха говзал йола специалист вар. Бийсанна ха яххалца баьхкар уж еха насос тоаеш. Задани толаме кхоачашийр лерттIа ший болх бе йолаелар установка коллектив. Дег тIара баркал аьлар технологаша шоаш дукха ца го бабарах.

Духхьашха хулаш яц Устарханов Иоакъапа балха тIа цу тайпара «йIайха» моттигаш — ший ха а низ а ца кхобеш катехха этта чоалхане хьал бокъалгахьа даккха деза моттигаш. МассагIа хиннай уж цо укхаза къахьегача 18 шера. Сатийна, сабаре волча болхлочо доккха ший сий даьккхад коллективе. Нахаца тарвала, доаггIар цIенхаштта хьадеха ховш вола новкъост санна вовз из цунца болх бечарна. Цудухьа сий ду цун, лоархI из новкъосташа.

Цу хьакъехьа цхьа масал доаладергда вай.

Цкъа цехе отчетно-хоржама партийни собрани чакхйоалача хана партбюро члена В. Шумакова предложени елар Устарханов Йоакъап шоай цеха партийни организаце секретаралла хержача бакъахьа ва, аьнна. Ший бахьан доацаш дацар из. Пхийтта шера совгIа йолча хана оагIох оагIув а теха, цунца цхьана къахьегаш, общественни декхараш кхоачашдеш хьавоагIарех ва В. Шумаков, партбюро члений декхараш а цхьана кхоачашдора цар шинне, вIаши эша новкъостал а деш. Цудухьа цунна дика йовзар ший новкъоста оамалаш, керттерлар—шийна тIадиллар толаме кхоачашде Iемавар из. Цун дог лаз производстверча гIулакхех, тешшаме новкъост ва. Массане а дог раьза долаш хьаллаьцар В. Шумакова аьннар, кердача декхарех дика лоархIавар ловш ловцаш даьхар коммунисташа.

Наха шийх бенна тешам боа ца беш хьавоагIа хIанз Иоакъап. Балха декхаращца цхьана цхьаккха гIалат, ледарло шийгара ца йоалийташ кхоачашду цо партийни дараш а.

Коллективо кхоачашде дезача керттерча декхарех да ремонташ дика хулийталга. Цу деша йоккха терко ю И. Устарханов керте латтача партийни организаце. Дукха ха йоаццаш хиннача партсобране ладийгIар цеха начальника С. Гулумяна яьча отчетага. Собране гулбеннараша белгалдаьхар балха тIа нийсленна кхоачамбоацараш, ювлийта ледарлонаш, уж дIадахара де дезачох, болхлой а ИТР а бехктокхам айбарах дийцар.

Цу собране гучадаьккхар тIеххьарча хана халкъа тIахьожама группа балха тIа нийсденна кхоачамбоацараш, Оттаяьча мероприятей план кхоачашъеш яцар, ханханнахьа чакхъяхацар рейдаш, тайп-тайпара проверкаш йицар. Иштта хьал оттарах цIенхаштта бехктокхаме эзар партбюрос группа председатель Г. Шевченко. Цунна выговор йир, ха а йилла болх тоабелга хьадийхар.

Ше секретаралла хержачул тIехьагIа теркалдир И. Устарханова комсомольцаша коллектива гIулакхашка кIезига дакъа юкъекхухьалга, уж инициатива йоацаш болга, кагирхошта юкъе хадданза кхетама болх ца белга. Ший новкъосташца дага а ваьнна, этта хьал бокъалгахьа даккхара чакхъяха еза мероприятеш белгалъяьхар Устарханова.

Боккхача бехктокхамца доал ду цо ший боахама, хIаьта из Iалаьмате чоалхане а ба, хIана аьлча, хадданза болх беш хила еза цун доалахьа йола центробежни насосаш. Цох тийша дукха да цехе, хIаьта лакха квалификаци хиларал совгIа творчески уйла а еш, кхоачашде деза цо ший декхараш. Цудухьа бехктокхамеча заданех из лоархIа ца веш цхьа моттиг нийсъеннаяц. Дукха я производствана юкъейоалаярех боккха пайда а луш, цо тийнна рацпредложенеш. Боккхача безамца, дега йIовхалца дувц И. Устарханова ший хьалха хиннача хьехамчех, слесарни говзал йизза карaерзае новкъостал даьча боккхагIболча новкъостех. Уж ба «дошо кулгаш» яха цIераш лелаю, шоай гIулакха мастераш Е. Александров, Г. Гончаров, В. Шумаков, кхыбараш. Зехьа дайнадац цар хьийга къа, цхьа саг вац цехе тахан Устархановца нийсвала могаш. ХIаьта хIанз-м из ше а хиннав гIоргваьнна хьехамча. Цо тахан ший балха говзал Iомаеш ва дукха ха йоаццаш эскаре гIулакх даь ваьнна, цIавена къона слесарь Ингашев Султан. Воккхий веш ва из дика говзанчас шийна балха къайленаш йовзийташ хиларах.

Атта йоацача хана тIанийцад Йоакъапа партийни вожак хилара дукъ, бакъда дог тийша хила мегаргда из ший декхарех лоархIавергхиларах. ХIаьта цу гIулакха цунна гIо де кийча болаш шортта новкъостий ба секретара гонахьа. Царна юкъе къаьстта белгала ба Кубяк Анатолий, Абушик Анатолий, Мнацаканян Борис, дуккха кхыбараш.

Ткъаь итт шерал совгIа вахаш ше яьккхача хана кIезига хIамаш карагIдаьннадац Устархановна. Эггара лакхерча категоре слесарь хиннав цох, химико-технологически техникума тIеххьара курс чакхйоаккхаш воал. Цун къахьегам белгалбаьккхаб «За трудовое отличие» яхача медалаца, йоккхача цеха партийни организаце секретарь ва. ХIаьта керттера дар — ший хьаьналча къахьегамца а дерригача вахарца а цун низ дIакхаьчар наха юкъе ший сий даккха.

З. АЮБОВ.

МОСКВА. Чжень Цзю — маьхий Ӏетташи чов йоагаеши дарба дара метод вай мехка 1956 шера денз Ӏомае а юкъекхувла а йолаеннай. Цу юкъа кийчъяьй Ӏилманхой, практически лорий кадраш, фундаментальни а прикладной а тохкамаш даьд, вешта аьлча, иглотерапе служба хьаяьй (е рефлексотерапи иштта оал цу методах вай мехка). 1976 шера рефлексотерапе Центральни Ӏилма-тохкама институт хьайиллар. Института хьалхашка оттадаь керттера декхар акупунктурни методикий кӀийлен тӀа — цамогаш а унахцӀена а волчун организма функциональни хьал ма дарра довзареи цунна коррекци яреи способашта разработка яра комплексни тохкамаш делга. Цунца цхьана институте акупунктура механизмаш йовзара фундаментальни тохкамаш а ду, мехкарча иглотерапе службана кулгал а ду.

Сотрудникий приоритетни тохкамашта 38 авторски тешал деннад дарба, диагностика, профилактика яра способашта изобретенеший уж кхоачашъяра устройстваши яра. Институте шоай говзал лакхъяьй СССР-а тайп-тайпарча регионашкарча эзар гаргга лоро. Института сотрудникаша Ӏилман балха тӀа карагӀдаьннар кепатехача 700 совгӀа йолча публикацешта хьахьекхад. Института доазол дехьа яьча цхьайолча публикацешта дунен халкъашта юкъера премеш еннай. Институте вӀашагӀъехка диагностика а дарбана воздействи яра а лаьрхӀа прибораш серийно арахецаш я. Уж а кхыйола а разработкаш дуккхаза СССР ВДНХ а иштта кхыча а выставкашка хьекхай.

Тахан вай мехка цу даькъе керттердар да маьхий Ӏеттара лаьрхӀа физиологически моттигаш белгалъяхар. Цо организма системаша кхетаеш йола информаци луча биологически лоархӀаме йолча сигналашца моттигашта воздействи яра наькъаца унахцӀена, цамогаш волчун организма функцешта доал де могаргдола керда таронаш хьаелл. Аллергически лазарашта, тайп-тайпара болеви синдромашта, алкоголизма, наркоманена, толхаяьча иммунитета медикаменташ а йоацаш дарба деча иглотерапе кхы конкурент вац. Къаьстта белгалдаккха деза, иглотерапе а цун хӀанзара модификацеш а (электро-, фото-, фоно-, магнито-, вибропунктураш, иштта кхыяраш) кӀаьдкалар дӀадаккхара, балха овсарле лакхъяра пайдане хилар.

СУРТА ТӀА: лор Лю Чин — берий церебральни паралича методиках вола специалист.

В. ВЕЛИКЖАНИНА, Л. ПАХОМОВОЙ сурташ.

ТАСС фотохроника.

ТӀехьенна фу дутаргда

ВОӀ КХЕВАЬЧУН—ВОӀ ХИННАВ...

«Саг йоагӀача моттиге цхьацца - шишша дувцаш вагӀар пхи-ялх къонах. Царех цхьанне, дуккхача шерашка доккхийча гӀулакхаш тӀа хинначунга, хьаттар: «ВоӀ набахтара цӀава мел ха йисай?» «Хьанаьхк, — аьлар вокхо, — хӀанз мара кхетадаьдац аз сай виӀий ираз доадаьр се волга. Шортта рузкъа хьачудеча кхоачам ба моттар сона. Из мукъагӀа хиннадац керттера дар...».

Укх шера 14 январе арадаьннача «Сердалон» тӀа Хамхоев Мустафас язъяь «ТӀехьенна фу дутаргда» яха статья лакхе вай доаладаьча дешашца чакхйоал. Чакхйоал, дукха тӀадамаш а оттадаь. Ший маӀан да цун: уйла яра тӀахьех вай, газетдешараш. Цу статьях а цо хьоаяьча проблемах а сайна хетар ала воалл со.

Вайна массанена Ӏаткъар, вайна массанена новкъа дар да статьяс дувцар. Вешта, сурт-сибат оттадеш аьлча, къаман когех хьаьрча баргал мо хӀама да — кагирхой рузкъанна сов тӀакхувш хилар, сов са-меца хилар.

Хьанаб керттера бехк? Статья авторо ше жоп лу цу хаттара, нийса а лу: «...деррига — дикадар а водар а цӀенъюккъе Ӏомаду дезалхочо. Даьй-ноаной гӀулакхаш, цар вахара позици зе а зувш, цох масал а эцаш».

Долче, вай, дай-ноаной, да массе хӀаманна кӀалъотта дезараш, къоначарна нийса кхетам ца баларах беррига бехк хьатӀаэца дезараш. Иштта нийсденнад-кх из. ТӀема хана а, тӀом дӀабаьнначул тӀехьагӀа а, моцал, хало фуй хайнад вайна, бокхагӀчарна. Кхыметтел цӀенача барзкъах хьагаш а ханаш яр. Цудухьа цу наьха дегашка уйла хьахиннай: шоаш Ӏайшача халонех тӀехье лорае гӀерташ. Ший бераш ца дезаш малав? Бакъда, сага безам хьаькъала боарам болаш хила беза.

Укхаза цхьаькха а ала доагӀа. Вай къаман рузкъан хьакъехьа дукха дика уйлаш хиннай бӀаь шерашка. ЭггарачӀоагӀагӀа сий довш хӀама хиннад рузкъанца сонта валар. КӀоаргга дега чу доалла сина эздел хиннад из.

...ЦӀена гӀовтал тӀа а йийха, пхьегӀа тӀа вода Угаз юхачувийрзав, йоах. ТӀера Ӏо а яьккха, шалтаца Ӏург а даьккха, сесагага дӀакховдаяьй цо из, хӀама тилла, аьнна. «ХӀана даьккхар Ӏа Ӏург?» — хьаьттад, сесаго. Жоп деннад, йоах, Зирако: «Дега чу хьайна куралг Ӏотолае маганзар сона, сай мел дола денал ураоттадича. Лай хулаш латтар сох. Къонах бедарои рузкъанои куравоаккхаргвац».

Дика уйла елаш: къонах бедарои рузкъанои куравоаккхаргвац! Уж доацаш а яхь эшаш моттигаш корайоагӀаргья къонахчоа яхалга да из.

Халахете а, рузкъан лазар вайна хӀанз тӀехках латаш латт, хронически а хулаш. Зелаш: гӀалгӀайи нохчийи кагийча наьха пӀелгех йоахка дошо «печаткаш». Цкъа-дале, чам боацаш хьаяь, исбахьален мах кепиг мара боацаш я уж. Алхха сонтал Ӏобаяра ехк уж. ШозлагӀа-дале, вай даьша дошо чӀуг низзагӀа пӀелгах йоллаш хиннай маӀача сага: «Къонах вац хьо, эсала ва хьо, зовза ва хьо!» яха маӀан а долаш. Кхеравенна тӀехьашка ваьннача зӀамсага йоллаш хиннай из. Хана-замалахь цо ший денал дӀахьекхача, из наха гуча а даьлча, гӀадвахе дӀайоаккхаш а хиннай.

Дошо ловзаргаш йоацаш а къонах хозве, цун сий даккха шортта хӀамаш да укх дунен тӀа: дог-цӀена из хилар, денал, эздел, эхь, сий, хьаькъал долаш хилар.

ХӀаьта рузкъа, хоза барзкъа, сийрда цӀа эш хьаьналча къахьегамца Ӏалашдаь дале. Юрта юкъегӀолла хьавоагӀар со массехк шу хьалха. Сона уллув вар цу юртгра саг. «Ма хоза цӀа да! — ях аз, — дӀардар?»

— Ма хьагалахьа цар боахамах, — аьлар са наькъахочо, — хьарама рузкъах хьалбаь ба из.

Хьаьнала хьийгача къих хьахинначох кхоачам бе Ӏомабе беза вай дезал. Вай гӀулакх дац «хӀама хьаде «ховчарца» нийсдала: цар из мара кхы дунен яхь яц, цар хьаькъала эггара лакхагӀа дола лагӀа да из. Дика зийначоа из «лакхера хьал» бекхам боацаш ца дусалга гургда.

Вай ювцача статья тӀа цу хьакъехьа дукха масалаш да, хӀаьта а се ваьхача юрта цхьан зӀамсагаца хиннача къамаьлах дувцаргда аз. Набахтара из цӀавена дукха ха яцар.

— Бакъдий, Магаданера дошув дарах хьона суд яьлга? — хьаьттар аз.

— Бакъда, — аьлар цо. — Къонахчун гӀулакх дац из. Воча наьха къамаьлах Ӏехавенна вахавар со цига. Сона хӀанз хов из мишта кхухь. Цул доастамагӀа хӀама хьадергдац саго...

М. Хамхоева ший статья тӀа йоах, кагирхой гаьнна балхаш де дӀааха безар, вай юрташка чу а ца гӀерташ, хьабе болх а мичаб укхаза. Сона нийса хетац из. Даггара ший юрта чугӀерта веза, аьнна, хет сона саг, моллагӀа къамах из вале а. ХӀаранена хьабе болх Ӏалашбе беза моттигерча Ӏаьдало. Ма шорта корадоагӀаргда-кх хьаде хӀама! Даьна-нанна уллув хила веза кхувш воагӀа саг хьаькъала-нигата чӀоагӀвенна валлалца. Да-нана, кхабархой хиларал совгӀа, хьехархой а ба. «Уллув бокккхагӀбараш боацаш «шабашке» ихача берашха наха Ӏомадаь водар цӀенде дуккха шераш эшаргда вайна. Болх бе моттигаш йоацаш мича лел йовсарал баьннараш, къахьега ца ловш, сигалара Ӏочудожарга хьежаш лел.

Даь-наьна доал мел а ца деш, ди тӀехьагӀа чӀоагӀде деза. Доал мелденна моттиг, моллагӀа яле а, фетегӀа йоал.

Статья автор бакълув: шоашта тӀадувхача барзкъан мах мара боацаш дукха кхебаьб вай укх тӀеххьарча хана. Во да из! Оарц даллал во. Къаман интеллигенце а ерригача общественносто а уйлаш е еза цунна духьала фу доаккхаргдар-те, яхаш. Массане а уйла е еза тӀехьенна цӀена тӀехьале йитара, из Даьхенна, мехка, къаманна накъаяргйолча тайпара хьалкхеяра де дезачун. ХӀана аьлча, воӀ кхеваьча наьна воӀ хиннав, даьри леладаьчун — пахашк хиннай.

КОДЗОЕВ Ӏийса,
«СелаӀад» яхача журнала редактор.

ЗАМАНЦА ТОВШДАР ХЬАЛЛАЦА

Теркам тӀабахийта йийшар аз «ТӀехьенна фу дутаргда» яха статья. Сона дукха уйла е хӀама нийсделар цу тӀа. Вай даьша — ноаноша лелаяь хало воай берашка кхоачарг ца хиларах дог тийша да вай. ХӀаьта а вайна юкъе нийслу дог-уйла цӀена йоаца, фух даь а тӀехьенна дукхагӀа рузкъа Ӏоаде гӀерташ. Къоал дарах, базар ярах, кхааш ийдарах озалац цу тайпара нах. Уж геттара къиза ба шоай къоначa несарашца, цхьан хана шоаш лайна хала ха ла йоах царга. Царна хала хинна дац дезал лелабе, яхац оаха. ВоӀ волчар хала кхевеш мо, езаши боча йолаши кхею из йоӀ йолчар а. ТӀаккха цхьаболча даьша — ноаноша из шоашта ца мегача, виӀийгара доала даьккхе, оаха тхоай воӀ хала кхеваьв, аьле, вахарах йохаю кхалсаг.

Цу мо болча даьша тӀехьенна фу дутаргда, хетт аз шуга? Царга хьаьттача цар воӀ атта а лелаш, виро мо цунна хьалха къахьега саг еза царна. Из я-кх цар шоай воӀа леха тӀехьале! Тхо цӀагӀа даьца — наьнаца долча хана, дешара чудаьхкача цӀагӀарчар оалар:

— Жи, бераш, Ӏоховша. Шел а ца долийташ хӀама даа. ТӀаккха шоай урокаш ергья оаш.

Мукъа долаш оаха цхьана йоккха ха цар хьехамга ладувгӀаш йоаккхар оаха. Цар тхо Ӏомадир хало ла, деша, болх бе, дезал дика кхебе. Доккха баркал оал оаха тхоай даьштеи — ноаноштеи.

Иззамо доккха баркал оал оаха Ачалкхерча № 15 йолча школа директора Хамхоев Гиланена.

Тхога хьаьттача, тӀехьенна фу дутаргда яха дешаш геттара кӀоарга маӀан долаш да. Цар чулоац цӀа - ков, эхь-эздел, сабар а, дешар а. Из массадола хӀама тӀехьенна эшаш да. Хьалкхебича царна дезаргдар шоаш дӀаделча саннa, бежанашта тӀехьа а хийце, дешарах дезал боах цхьаболча даьша - ноаноша. Из нийса дац! ДӀабаха уж нах вайна юкъера. Заманца дика товшдар, халадар - аттадар дӀа — са эцаш, бала болчун — бала байбеш дахаргда вай.

ЦОРОЕВА, МЕРЖОЕВА, кхыбараш.

ГОРОДА 170 ШУ ДИЗАРА ХЕТАДАЬ

Традици а хинна дӀаэттад Нохч - ГӀалгӀайчен столице хӀара шера города Ди дезделга. Укх шера «Города ди-88» хетаду Грозный йилла 170 шу дизара.

Июне хургдолча цу Денна кийчо е йолаяй хӀанзе а. Халкъа депутатий Грозненски горисполкома решенегӀа вӀашагӀъеллай городской оргкомитет. Цу Ден сийна социалистически яхь йоаржаергья къахьегама коллективашка, чакхдоахаргда тӀемеи къахьегамеи ветеранашцара вӀашагӀкхетараш. Кхоачашъе лерхӀ дуккха культурни мероприятеш, город тоаеш, хозъеш а дукха балхаш дергда.

ЦӀейна кийчо еча хьинаре дакъалоацаргда городе бахача наха, ерригача городской службаша. Шоашта мел могар дергда цар городе порядок оттаеча, из цӀенъеча.

С. СУЛТАНОВ.

Редактор **О. Б. ГАДАБОРШЕВ.**

ХАОТТАМ

Тахан республике гӀоллен Грозней морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, къулбаседа-малхбоалехьара секунде 0—5 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 0—5, Грозне 1—3 градус йӀовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, къулбаседа-малхбоалехьара секунде 0—5 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана —2 —7, дийнахьа 0 +5 градус йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ИНКУБАТОР БЫТОВОЙ

№ 32 йолча «Техника в быту» яхача (г. Грозный, Орджоникидзе цӀерагӀа пр. 77) № 17 йолча «ЦӀенна лаьрхӀа товараш» (Дудаева цӀерагӀа бульвар, 14) яхача тикай болхлоша шуга йохкаргъя коа тӀара оалхазараш дебаде таро луш йола «Наседка» яха бытови инкубатор. КӀоригаш хьайоал укх ханашка: котама кӀоригаш — 20—22 дийнахьа, бобашка, москала кӀоригаш 26—28 дийнахьа, гӀажа кӀоригаш — 30—34 дийнахьа. ПаргӀатача хьалашка таьлме Ӏодеххкача фуъех котама кӀоригаш — 55 процент, бобишкеи москалеи кӀоригаш — 75 процент, гӀажа кӀоригаш — 70 процент хьайоах.

«Промтовары» объединени.

ТЕЛЕПРОГРАММА

9 ФЕВРАЛЬ
ШИНАРА

I ПРОГРАММА

6.30 — «120 минут».
8.35 — «Со, хьо, вай дерригаш цхьана».
9.20 — «Тихий Дон». Художественни фильм. 1 сери.
11.05, 15.40, 16.45 — Кердадараш.
15.45 — Саратовски студе телевидене программа.
16.50 — Фильм-берашта. «Школе бода бӀаьха никъ» (ГДР).
18.00 — Новатораши консерватораши.
18.45 — Поэзе минуташ.
18.50 — Тахан дунен тӀа.
19.10 — «Тихий Дон». Художественни фильм. 2 сери.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Сийлахьча Октябра хьакхелла». Эскареи Флотеи самодеятельни коллективай концерт.
23.25 — «Взгляд». Кагирхой программа.

II ПРОГРАММА

8.00 — Ӏуйрийнара гимнастика.
8.15 — «Краснодона йовш йоаца цӀи». Документальни фильм.
8.35, 9.35 — Физика. 10-гӀа класс.
9.05 — Французски мотт. Ӏомабу 1-гӀа шу.
10.05 — Географи, е цискаш лархӀа долх вай.
10.35, 11.35 — Ӏалам Ӏомадар. 2-гӀа класс.
10.55 — «Кристаллаш». Документальни фильм.
11.05 — Французски мотт. Ӏомабу 2-гӀа шу.
11.55 — «ТӀеххьара никъ».
13.30 — «Городаши шераши». Документальни фильм. «Пятигорск», «Ашхабад».
14.15 — «Подпольни обком болх беш я». Телевизионни йиъ сери йола художественни фильм. 1 сери.
15.20, 23.00 — Кердадараш.
16.30 — Кердадараш (гӀалгӀай меттала).
16.35 — «М. Горький. ТӀеххьара денош». Документальни фильм.
17.35 — Дунен халкъашта юкъера хьал (гӀалгӀай меттала).
17.50 — «Контракт века». Субтитрашца художественни фильм. 2 сери.
19.00 — «Нохч-ГӀалгӀайче». Информационни программа.
19.15 — Киножурнал.
19.25 — Шун дехарца. Концерт (гӀалгӀай меттала).
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — «СелаӀад» яха халкъа творчества телепрограммай дунен халкъашта юкъера фестиваль. «Музыкальни турнир» (Марокко).
20.45 — Документальни фильм.
21.00 — Ха.
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «К расследованию приступить». Художественни фильма премьера. «Клевета». 1 сери.

10 ФЕВРАЛЬ
КХАЬРА

I ПРОГРАММА

6.30 — «120 минут».
8.35 — «Мерза хьаст», «Ӏовкъара бесса цӀог дола борз», «Про деда, бабу, курочку рябу». Мультфильмаш.
9.05 — «Тихий Дон». Художественни фильм. 2 сери.
10.55, 15.30, 17.15 — Кердадараш.
15.45 — «Моаршал да хьога» музыка.
16.45 — Школа: перестройка проблемаш.
17.20 — Вай беш.
17.50 — Мультфильм.
18.10 — Дакъа лоацараш. «Саги Ӏалами».
18.55 — Тахан дунен тӀа.
19.15 — Резонанс.
20.45 — Халкъа ашараш.
21.00 — Ха.
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Музыка эфире». Перерыв йолча хана (22.50) — Тахан дунен тӀа.

II ПРОГРАММА

8.00 — Ӏуйрийнара гимнастика.
8.15 — Ӏилма - довзийтара фильм.
8.35 — Астрономи.
9.05 — Немций мотт. Ӏомабу 1-гӀа шу.
9.35 — Ӏилма - довзийтара фильм.
10.05 — ПТУ дешархошта. Физика.
10.35, 11.35 — А. П. Гайдар. «Школа». 6 класс.
11.05 — Немций мотт. Ӏомабу. 2-гӀа шу.
12.05 — «К расследованию приступить». Художественни фильм. «Клевета». 1 сери.
13.15 — «Композитор Загир Исмаилов». Телевизионни документальни фильма премьера.
13.45 — «Подпольни обком болх беш я». Художественни фильм. 2 сери.
14.55, 23.00 — Кердадараш.
18.10 — Кердадараш (нохчий меттала).
18.15 — «Наьна мотт — дунен чура кор» (нохчий меттала).
18.35 — «Нохч-ГӀалгӀайче». Информационни программа.
18.50 — Шоана, бераш. «СелаӀад» яха журнал (гӀалгӀай меттала).
19.10 — «Сои са городи» (нохчий меттала).
19.40 — Мультфильм.
19.50 — «Вешийна ага илли». Художественни фильм.
21.00 — Ха.
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «К расследованию приступить». Художественни фильм. «Клевета». 2 сери.

11 ФЕВРАЛЬ
ЕРА

I ПРОГРАММА

6.30 — «120 минут».
8.35 — Документальни фильм.
8.55 — Моаршал да хьога, музыка.
9.55 — «Гушдар — теша хала дар».
10.55, 15.30, 17.15 — Кердадараш.
15.45 — Музыкальни ганз. В. А. Моцарт. ЧӀондаргаи, виолончеленеи, органаи лаьрхӀа ялх соната.
16.20 — Перестройка: опыти проблемаши. Телевизионни документальни фильмай премьера: «Гаврилий Франтенко балха денош», «Право на риск».
17.20 — «...Ялхайтта шу даьннеи бокххагӀеи».
18.05 — Поэзе минуташ.
18.10 — Экономически знаней лардаш. «Телезко» яха журнал.
18.40, 23.20 — Тахан дунен тӀа.
19.00 — «Тихий Дон». Художественни фильм. 3 сери.
21.00 — Ха.
21.40 — «Перестройка прожектор.
21.50 — Тхо долча Останкине.
23.30 — «Отражение». Музыкальни программа.

II ПРОГРАММА

8.00 — Ӏуйрийнара гимнастика.
8.15 — Ӏилма - довзийтара фильм.
8.35 — Л. Н. Толстой. «После бала». 7 класс.
9.05, 9.35 — Испански мотт. Ӏомабу 1-гӀа шу.
10.05 — СПТУ дешархошта. Эстетически кхетамбалар. Къамаьла культура.
10.35, 11.40 — Биологи. 7 класс. Оалхазараш леладар.
11.00 — Испански мотт. Ӏомабу 2-гӀа шу.
11.30 — Ӏилма - довзийтара фильм.
12.05 — «К расследованию приступить». Телевизионни художественни фильм. 2 сери.
13.15 — «Ӏаламца барт болаш». «Боккха бий-хьогӀ Тайжа океан?». Телевизионни документальни фильм.
14.05 — «Подпольни обком болх беш я». Телевизионни художественни фильм. 3 сери.
15.25, 23.10 — Кердадараш.
16.45 — Кердадараш (гӀалгӀай меттала).
16.50 — «Галактика бераш». Советски Ӏилман историцара дувцараш. Ӏилма - довзийтара фильм.
18.00 — Перестройка: проблемаши перспективаши (гӀалгӀай меттала).
18.30 — «Негатив».
18.45 — «Нохч-ГӀалгӀайче». Информационни программа.
19.00 — «Спортивни вахар» (нохчий меттала).
19.30 — «Ханах монолог». Ӏилма - довзийтара фильм.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — Баскетбол. СССР чемпионат. МаӀанах. «Жальгирис» — ЦСКА.
21.00 — Ха.
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — Доазол дехьарча фильма экран. «Опрометчивый брак» (ВНР).

12 ФЕВРАЛЬ
ПӀАЬРАСКА

I ПРОГРАММА

6.30 — «120 минут».
8.35 — Мультфильмаш: «Три дровосека», «Спортландия».
9.05 — ДӀалокх Ерригроссийски конкурса лауреата В. Казигина (балалайка).
9.25 — «Тихий Дон». Художественни фильм. 3 сери.
11.20, 15.30, 17.15 — Кердадараш.
15.45 — Киргизски студе телевидене программа.
16.45 — «Со кӀаьнк волаш вера укхаза». Концерт.
17.20 — Агропрома гӀулакхаши йоанхоши. Телевизионни документальни фильмай премьера. «Гаьнаш тахани кхоанеи». «Наькъа тӀа гӀолла ялсмален тӀех а ваьнна».
18.20 — Поэзе минуташ.
18.25 — Школа: перестройка проблемаш.
18.40 — ХӀана, сендухьа. Бераштa йола передача.
19.10 — Тахан дунен тӀа.
19.30 — Проблемаш — лехамаш—соцамаш.
21.00 — Ха.
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Довзалаш, къона кинематографисташ.
23.20 — Взгляд. Сайрийнара информационно - музыкальни программа.

II ПРОГРАММА

8.00 — Ӏуйрийнара гимнастика.
8.15 — Ӏилма - довзийтара фильм.
8.35, 9.35 — Истори. 4 класс.
9.05 — Английски мотт. Ӏомабу 1-гӀа шу.
10.05 — СПТУ дешархошта. Дезала вахара этикеи психологии.
10.35, 11.35 — Истори. 7 класс.
11.05 — Английски мотт. Ӏомабу 2-гӀа шу.
12.05 — «Опрометчивый брак». Художественни фильм (ВНР).
13.20 — «Боккхийбараши бераши». Телевизионни документальни фильмай премьера: «По течению», «Картинг».
13.50 — «Подпольни обком болх беш я». 4 сери.
15.10, 23.35 — Кердадараш.
17.50 — Кердадараш (нохчий меттала).
17.55 — Ӏилма - довзийтара фильм.
18.15 — Хи детта техникеи хьувкъами.
18.35 — Киножурнал.
18.45 — «Нохч-ГӀалгӀайче». Информационни программа.
19.00 — Халкъа тӀахьожама экран.
19.20 — К. Мешков. «Циска кӀориг лай тӀа». Республикански теникий театра спектакль.
20.10 — «ДоттагӀах дош алар». НГӀАССР халкъа артист Дениев Ӏальви (нохчий меттала).
21.00 — Ха.
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Триумф Паганини». Концерт.

13 ФЕВРАЛЬ
ШОАТТА

I ПРОГРАММА

6.30 — «120 минут».
8.35 — «Феруза». Фильма-концерта премьера.
9.10 — «Саг. Лаьтта. Вселенни».
10.10 — Хьасташ.
10.40 — «ЦӀеча дин тӀа вагӀа кӀаьнк». «Уж хьалхара бар» яхача циклацара документальни фильм.
11.00 — Перестройкеи культуреи.
12.00 — М. Глинкай симфонически миниатюраш.
12.30 — «Дийлла дог». Документальни фильма премьера.
13.00 — Социализма мехкашка. Телевизионни журнал.
13.30 — «СелаӀад» яха халкъа творчества телепрограммай дунен халкъашта юкъера фестиваль. «Риим Дого тахан» (Буркина - Фасо).
14.00 — Массанена а хӀаранена а. Торговля вӀаштӀехьякхар: опыти просчеташи.
14.30 — Кердадараш.
14.40 — Советски Эскареи ТӀема-Форда Флотеи 70 шу дизарга. «Ответный ход». Художественни фильм.
16.00 — «Хьайбай дунен тӀа».
17.05 — Мультфильмаш: «Экран», «Циска Леопольда ахка», «Ткъамаш, когаш, цӀогаш», «Обратная сторона луны».
17.30 — Поэзе минуташ.
17.35 — А. Шепитько фильмаш экрана тӀа. «Прощание». 1—2 сереш.
19.35 — Кердадараш.
19.40 — «Вашингтон, 1987 шера декабрь». Телевизионни документальни фильма премьера.
20.45 — Халкъа ашараш.
21.00 — Ха.
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Шоаттден сайрийна».
22.55 — XV Ӏан Олимпийски ловзараш торжественни хьаделлар. Канадера трансляци. Йистедаьлча (00.45) — Кердадараш.

II ПРОГРАММА

8.00 — Ӏуйрийнара гимнастика.
8.15 — Ӏилма - довзийтара программа.
9.05 — Телевизионни театральни абонемент. А. М. Горький. «Мещане».
10.00 — «УнахцӀено».
10.45 — Историе оагӀонаш. Истории патриотически кхетамбалари.
11.20 — Шера ханаш. «Февраль».
12.20 — Азы. Деша даханза долча бераштa нравственно-эстетически кхетамбалар.
12.55 — «Дешархо» (гӀалгӀай меттала).
13.25 — Мультфильм.
13.45 — Депутатий гӀулакхаш (нохчий меттала).
14.55 — «Шин актера театр».
14.55 — «Музыка ди». А. С. Даргомыжский. Композитора творчества оагӀонаш.
16.00 — «Мимино». Субтитрашца художественни фильм.
17.30 — «Музыка ди». А. С. Даргомыжский. «Каменный гость». Союза ССР Паччахьалкхен Академически Доккхача театра спектакль.
19.00 — А. С. Даргомыжске романсаш дӀалокх Е. Образцоваси Е. Нестеренкоси.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — Эрсий халкъа инструментий академически оркестра концерт.
20.40 — «Эрсий зодчества говзанчий».
21.00 — Ха.
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Мысль» яха программа.
ДАЙ-НОАНОЙ ДИ — ШОАТТА.
23.20 — «Элегия». Документальни фильм.
23.50 — Кердадараш.

14 ФЕВРАЛЬ
КӀИРАНДИ

АЭРОФЛОТА ДИ

I ПРОГРАММА

8.00, 23.15 — Кердадараш.
8.15 — Ритмически гимнастика.
9.00 — Телевизионни документальни фильм.
9.20 — «Спортлото» тираж.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Аз гӀулакх ду Советски Союза!».
11.00 — «Ӏуйрийнара почта».
11.30 — Никъ берий клуб.
12.30 — Ашарий киоск.
13.00 — Юртара сахьат.
14.00 — УнахцӀено.
14.45 — Концертни студе Останкино РСФСР профтехобразоване заслуженни мастерца Ю. Д. Городковца вӀашагӀкхетар.
16.15 — Классически музыка концерт.
18.00 — Дунен халкъашта юкъера панорама.
18.45 — Классически музыка концерта дӀахододар.
19.55 — XV Ӏан Олимпийски ловзараш. Лыжни спорт. 10 км. Кхалнах. Канадера трансляци.
21.00 — Ха.
21.40 — ЦТ экрана тӀа духхьашха. «Тайна черных дроздов». Художественни фильм.
23.30 — XV Ӏан Олимпийски ловзараш. Соалозий спорт. МаӀанах. Горнолыжни спорт. МаӀанах. Канадера трансляци.

II ПРОГРАММА

8.00 — Зарядка е дӀаотта.
8.15 — С. Орлова поэзи.
8.50 — «Эрудит» яха кинозал. «Николай Рерих». Ӏилма-довзийтара фильм.
9.50 — Портреташ. А. С. Грибоедов.
10.45 — Професси хоржаш.
11.15 — «Са Федотов». Ӏилма-довзийтара фильм.
11.30 — Никъ берий клуб.
12.30 — Ӏилма: теори, эксперимент, практика.
13.05 — «Ӏан дийнахьа». Ӏилма-довзийтара фильм.
13.15 — Дикача наьха вахар. Л. Д. Ландау.
14.00 — XV Ӏан Олимпийски ловзараш. Хоккей. ЧССР сборни — ФРГ сборни. 2—3 периодаш. Норвеге сборни — СССР сборни. 3 период. Канадера трансляци.
16.00 — Мультфильм.
16.45 — «Анна Фирлинга наькъаш». Телевизионни художественни фильм. 1—2 сереш.
19.25 — «СелаӀад» яха халкъа творчества телепрограммай дунен халкъашта юкъера фестиваль. «Риим Дого тахан» (Буркина-Фасо).
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — «БӀаьшерий мерзаш». Алма-Атара передача.
20.40 — «Эрсий зодчества говзанчаш». Документальни фильм.
21.00 — Ха.
21.40 — «Йицъенна моттигаш». Документальни фильма премьера.
22.05 — XV Ӏан Олимпийски ловзараш. Горнолыжни спорт. МаӀанах. Канадера трансляци.
23.00 — Кердадараш.

РАДИОПРОГРАММА

9 ФЕВРАЛЬ
ШИНАРА

7.45 — 8.00 — «Юртара Ӏуйренаш». Хаоттам.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.25 — Передачай программа.
8.30 — 9.00 — Концерт.
9.15 — Перестройка гӀа боахаш я (нохчий меттала).
9.30 — 10.00 — «Къона заманхо» (гӀалгӀай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — Сигален къахьегамхой. Грозненски авиапредприяте 50 шу дизарга.
16.16 — 17.00 — Хьалхалаттача коллектива портрет — Нохч - ГӀалгӀай цементни заводера концерт - репортаж.
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — 18.40 — Хоамаш.

10 ФЕВРАЛЕ
КХАЬРА

7.45 — 8.00 — Колхоза Хьокхама Устав ювцаш ба (нохчий меттала). Хаоттам.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.25 — Передачай программа.
8.30 — 9.00 — «Илли» яхача фольклорни ансамбла концерт.
11.15 — Советски Эскареи ТӀема - Форда Флота 70 шу дизарга. «Цар Даьхе» (гӀалгӀай меттала).
11.30 — 12.00 — «Вай доттагӀа Ӏалам» яха радиожурнал.
15.15 — «Цхьан дезале» (нохчий меттала).
15.30 — 15.45 — Болхлой уйлаш.
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — Дунен халкъашта юкъера обзорени (нохчий меттала).
16.15 — «Гаьнарча наькъа аравоалаш...»
16.35 —17.00 — «СелаӀад».
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — 18.40 — Хоамаш.

11 ФЕВРАЛЯ
ЕРА

7.45 — Юха а увзаш дегӀаахар сихдар. Хаоттам.
7.55 — 8.00 — Передачай программа.
8.15 — Республикански газетий озор.
8.30 — Музыка.
8.40 — 9.00 — «Интернационализм — вай вахара закон» (гӀалгӀай меттала.)
11.15 — «Патриот» (нохчий меттала).
11.30 — Бехктокхама дефицит (нохчий меттала).
11.45 — 12.00 — ЦӀи яларах лоравалар.
15.15 — 15.30 — «Деша тӀехьа — гӀулакх». Шалински районера корреспонденци (гӀалгӀай меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттам.
17.16 — Къамаьл ду районни радиос. Малгобекски районера передача.
17.31 — Сайрийнара музыкальни программа.
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — Хоамаш.
18.40 — 19.00 — «УнахцӀено» яха радиожурнал (нохчий меттала).

12 ФЕВРАЛЬ
ПӀАЬРАСКА

7.45 — 8.00 — «Юртара Ӏуйренаш». Хаоттам.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.25 — Передачай программа.
8.30 — «Техника кийчон мугӀаре» (нохчий меттала).
8.45 — 9.00 — Дикал: предприяте кизга (гӀалгӀай меттала).
11.15 — 12.00 — «Илли юрта гӀолла». Грозненски района Правобережни яхача юртарча художественни самодеятельноста доакъашхой концерт.
15.15 — 15.30 — Перестройках йоазонхочунна хетар (гӀалгӀай меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттам.
17.16 — СССР-ерча бусалба динах йола буржуазни фальсификацеш. Беседа (гӀалгӀай меттала).
17.31 — «ЦӀе сийгаш» (гӀалгӀай меттала).
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — Хоамаш.
18.40 — 19.00 — «Вахара хьисап — советски» нохчий меттала).

13 ФЕВРАЛЬ
ШОАТТА

7.35 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
7.50 — Передачай программа.
7.55 — 8.00 — Объявленеш. Хаоттам.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — 8.45 — Музыка.
10.40 — «Вахаро тӀа ца эцар» (гӀалгӀай меттала).
11.00 — «Къонал».
11.30 — 12.00 — Литературни Нохч - ГӀалгӀайче.
12.00 — «Сатирически микрофон» (гӀалгӀай меттала).
12.50 — «Кердача тайпара болх бе а уйла е а еза» (нохчий меттала).
13.05 — Музыка.
15.15 — «Илли а юххе да». Юрта боахама болхлошта хетаь музыкальни программа.
16.00 — Хозрасчет — дегӀаахар сихдара стимул.
16.15 — 17.00 — «Кавказа Ӏуйренаш» яха радиожурнал.
18.00 — 19.00 — «Музыкальни почта».

14 ФЕВРАЛЬ
КӀИРАНДИ
АЭРОФЛОТА ДИ

7.15 — Республикански газетий обзор.
7.30 — Передачай программа.
7.35 — 7.40 — Хоамаш.
8.25 — 9.00 — «Шоана дукха еза ашараш».
11.20 — 12.00 — Аэрофлота болхлошта хетаь музыкальни программа.
15.15 — 15.30 — «Сигале дукха езаеннараш». Корреспонденци (гӀалгӀай меттала).
16.00 — «Школьни глобус».
16.30 — 17.00 — «Къона тӀехье». (нохчий меттала).
18.00 — 19.00 — Иллеца доттагӀал долчарна лаьрхӀа концерт.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-80-12, 254-04; промышленностеи транспортеи — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907 г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-53-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-66, 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ02044. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 484.